Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 882 — ՇԱԲԱԹ 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1886 — 24 ՐԱՄԻԼ ԼԻՎԱԼԻ. 1304

20 ՓԱՐԱ. (ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՌԱՒԱԼԿ ԱՄԱՍՈՒԱՅ ԹԵՐԹԻՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂԱՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԳԱՂԱՓԱՐԱՏԻՊԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ. (ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ Հասցէ՝ Տարեկան դահեկան ոսկով 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Քառամսեայ » » 50
Գաւառաց » Եւ տեղական
Թղթատարով տարեկան » » 240
Գաւառաց հասցէ՝ Եւ տեղական
Թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Գաւառ Եւրոպիոյ, տարեկան Ֆրանկ » » 56
» » վեցամսեայ » 28
Դրամս զրկուած լրագրաց համար ծախք հնարաւորութեան վրայ է։
Խմբագրատեղիս դիմուած նամակ կամ դրութիւն հաս չառնուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Dégirmen-Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1886

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՈՎ Է Պ. ՖԼՈՒՐԱՆ

Պ. Էմիլ Ֆլուրան, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նոր և անծանօթ նախարարն, որ «ի չգոյէ լաւագոյնի» կոչուած է յայս բարձր պաշտօն, է որդին անուանի բնախօս (ֆիզիօլոգ) Ֆլուրանի, որ 1867 ին մեռաւ։ Հանգուցեալն էր ընկեր Ֆիւվիէի, անդամ Ֆրանսական Ակադեմիոյ, բարձրագոյն Դիտութեանց Ակադեմիոյ, և հեղինակ Տարուինի դէմ քննադատական գործի մը։ — Էմիլ Ֆլուրանի եղբայրը) Կլեսդաւ, ծնաւ 1838 ին, և 1863 ին էր իւր հօր փոխանորդն ի Քոլէժ սր Ֆրանս։ Կիւսդաւ գործոն դեր մ՚ունեցաւ Կրեմէի ապատամբութեան մէջ։ Կրեսացիք զինք անգամ ընտրեցին Իրենց Ազգային ժողովոյ, և պատուիրակ ղրկեցին Ամէնէք։ 1869 ին Նաբոլէոն Գ. ի դէմ ընդդիմադիր հանդիսացաւ, և եռամեայ բանտարկութիւն կրեց Կայսրն անարգելուն համար։ Կիւսդաւ արձակուելուն պէս մենամարտեցաւ Պոնապարդեան Պ. Բօլ որ Բասանեաքի հետ, և ծանրապէս վիրաւորեցաւ։ 1870 յունուարին Վիբդոբ Նուսաթ յուղարկաւորութեան առթիւ ռամկավարական ցոյցը կազմակերպեց, և յայսոդ ամսուն, խումբ մը հետեւողներով, պատնէշներ կառոյց Պէլվիլի փողոցներուն մէջ, Ճանդլիա փախաւ, և ի բացակայութեան դատապարտեցաւ եռամեայ բանտարկութեան։ Բարիզի պաշարման պահուն մասնակցեցաւ Հայաբակորդեանց ամէն անյաջող փորձերուն, և ի բացակայութեան մահուան դատապարտեցաւ։ Բարիզի անձնատուութենէն մի քանի օր յառաջ։ Հասարակորդի իշխանութեան միջոցին նորէն երեւցաւ, մասնակցեցաւ Մոն Վալէրիէնի վրայ յարձակման, և ի Շադու, ապրիլ 3ին, գիշերուան մը մէջ հանդիսած միջոցին, ոստիկանաց ձեռքն ինկաւ, որք սպանեցին զինք։ Աշխարհագիր և ցեղագիր մ՚էր քաղաքականութիւնն ընդդիմելէն առաջ, և իւր հաշ իւր հակառակորդաց իսկ արդահատանքը շարժեց։

Իսկ Կիւսդաւի կրտսեր եղբայրն, Էմիլ Ֆլուրան, նոր նախարարն, 1863ին Պուսական խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ, և ապա կրօնական դործոց տեսուչ եղաւ։ Այս պաշտօն ընդունելով, Պ. Էմիլ Ֆլուրան Պուսական խորհրդոյ դերնախագահ անուանեցաւ, իբրև քաջ իրաւագէտ, և վերջերս արտաքին գործոց նախարարութեան «Ֆրանսական թեւարկութեանց մասնախմբին» պետ էր։

* * *

ԳԱՂԱՓԱՐՔ Պ. ՖԼՈՒՐԱՆԻ

Թարգմն Բարիզեան Թղթակից Պ. որ Պրոֆիտ ևս յանկարծակիի եկեր է լսելով թէ Պ. Ֆլուրան անուն ունի արտաքին գործոց նախարար կարգուած է։ Շեմարն ըսելով թէ ալ չէր ճանչեր այս Ֆլուրան կոչուած մարդն։ Ուստի, բարեկամի մը միջնորդութեամբ, կ՚երթայ, կը ներկայանայ, անձամբ անձին տեսնելու համար թէ ո՞վ և ի՞նչպէս մարդ է։ Պ. Ֆլուրան հապճեպ յիսնամեայ, երիպտնասակ, բարակ, քաղցրաբարոյ, գրչեթէ երկչոտ և խոհուն մարդ մ՚է։

«Կը հաճիմ թէ ընդէր ուզեր էք տեսնել զիս, ըսեր է Պ. Ֆլուրան։ Դուք որ երկար ժամանակէ հետէ ուշի ուշով կը ընէք Ֆրանսայի գործերն, ասկէ առաջ ալ այս պաշտաման մէջ տեսած պիտի լինիք նոր մարդ, որ յանկարծ կը կոչուէր անօրինել ծանրակշիռ խնդիրներն որք մեծ երկրի մը արտաքին գործոց նախարարին կը ներկայանան։ Կը խոստովանիմ թէ ես ևս վարանեալ մնացի ի տես թղթակցութեանց որք այս պաշտօնարանէ վերջերս ուղղուած էն ամէն կողմ, վերաբերմամբ յոյժ խառնաշփոթ և կենսական խնդրոց։

«Երբեք միտքս չէի անցուցած արտաքին գործոց նախարար լինել։ Երբ տեսայ թէ կրօնական գործոց տեսչութիւնը թողուլ պիտի հարկադրիմ, ըսի առ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի։ «Պուսական խորհրդոյ «հարդն անչարժ վիճակ մ՚է երիտասարդ պաշտօնէի մը համար, որ գործ «ծելու պէսքը կը զգայ դեռ։ Եթէ «դիւանագիտական պաշտօն մը տար «ինձ, մեծագոյն հաճութեամբ կընդունիմ, զի շատ կը սիրեմ այդ կերպ «զբաղում»։ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի հրաժարեցաւ փափաքիս գոհացում չտուած։ Ղրկուեցայ ի Պուսական խորհուրդ, հոն հաստատուեցայ, և այլ ևս չէի խորհեր դիւանագիտական ասպարէզին վրայօք, երբ նոր նախարարապետն եկաւ արտաքին գործոց նախարարութիւն առաջարկել ինձ։ Ըսի թէ վարժուած չեմ արտաքին խնդրոց, և թէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կ՚ահաբեկէ զիս։ Հարկաւոր կ՚ելեր չեմ կրնար ունենալ։ առնենաբան չեմ։ Վերջապէս ամէն պատճառ ունիմ ես կենալու այս բարձր պաշտօնէ։ Պ. Կոպլէ պարզապէս բաւ ինձ թէ ուրիշ աւելի յարմար մէկը չկարենալ գտնելուն համար էր որ ինձ կառաջարկը զայս պաշտօն։ Պատմեց թէ քանի՞ քանի՞ բաղաքագէտներու դիմած էր և մերժուած։ Պատասխանեցի թէ Հանրապետութեան ծառայող մ՚եմ։ թէ բարի զինուոր մը տրամաբանելու չէ, և թէ քանի որ ինք, իմ պէս լինելով, իւր պաշտօնակցաց հետ խորհրդակցութեամբ կը հրամայէր ինձ վարել զայս պաշտօն, հնազանդիլ միայն կը մնար ինձ։ Բաց ասոր, նոր նախարարութեան համեստ հիմնագրոյն լեռվին համիստ էի։ Տեսայ որ Պ. Կոպլէ փայլուն խոստումներ չէր բրած խորհրդարանին, և ինք, իւր պաշտօնակցաց հետ, դործի կը ձեռնարկէր անկեղծապէս, և ոչ թէ ինչնասէր դիտմամբ մը, կրցածն ևեթ ընելու առաջադրութեամբ։

«Այս պաշտօնարանը դալով, անմիջապէս տեսայ կատարելի գործին անհնարութիւնն, և զգացի թէ Եւրոպիոյ այժմեան վիճակն երկար փորձ մը պահանջեր։ Ես ամէն մարդէ աւելի կը ըմբռնէր։ Ես ամէն մարդէ աւելի գիտէ իմ անբաւականութիւնս պաշտօնի մը համար, յորում ամէն ինչ կախեալ է բացատրութեանց ճիւերէ ու երանդներէ, և ուր ամենափոքր անուշադրութիւն ծանր հետեւանքներ կ՚ունենայ երբեմն։ Բայց իմ մասիս հարկաւոր խոհեմութեան ու զգուշութեան շաւղին խոտորելու չափ մեծամիտ չեմ, ուստի և հոգ պիտի տանիմ Եւրոպիոյ արդէն մեծ չփոթութեանց վրայ նորեր չաւելցնել։ Կառավարական պաշտօնեաներու մէջ գտնուելուս շնորհիւ, անտեղեակ չեմ այն արտաքին խնդրոց յորս շահ ունինք։ Աւո գալէս առաջ գիտէի թէ ծայրագոյն Աբդուլլոյ խնդիրը ծանր մտահոգութեան պատճառ են մեզ։ Գիտեմ նաեւ թէ եգիպտական խնդիրն, յորում բազմաթիւ թիւրեմացութիւնք մուտ գտած են, մեծ հանդարտութեամբ և լուրջ ուշադրութեամբ պէտք է նկատուի։ Երբ հարկ է կարդադրել բարոյ յարաբերութիւններ ի մէջ երկու մեծ և բարեկամ ազգաց, շատ հաստատութիւն պէտք է, և ազդուութեան հետ խառն պէտք է լինի բարեկամութիւն։ Մեր դիտաւորութեանց վրայ դամեն, որ պէտք է ապահովինք։ կը բերեմ մինչ մեր իրաւանց։

Պ. ՖԼՈՒՐԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ ՊԱՎԱՐԱՆԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՎՐԱՅ

«Պուլկարաց խնդիրն, ինչպէս ամէն ինչ որ կը վերաբերի Աբեւելեան, խառնաշփոթ է յոյժ, և քանի կը յառաջանայ աւելի կը շփոթի։ Բարեբախտապէս, մեզ համար ուղղակի կարեւորութիւն չունի։ Մեզ համար այդ խնդրոյ կարեւորութիւնն է իւր վերաբերութիւն այն եւրոպական Տերութեանց, որոց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ կը սահմանէք։ Զեռնհաս անձինք կը լսուին թէ ուզղապէս շահակից Տերութիւնք համաձայնութեան մը պիտի գան, առանց տեղի տալու նոր շփոթութեանց ծագման։ Ըսուեցաւ ինձ թէ պուլկար պատուիրակաց ի Բարիզ ժամանումը փափուկ գործ մը պիտի բանայ ինձ։ Կրնեն ինձ։ «Ահա այս պատուիրակներ «կուգան Պերլինի Դաշնագրով իրենց «տերկրին համար երաշխաւորեալ անկա«խութեան վայելումն հայցելու, եւ «ի՞նչպէս դուք, Հանրապետութեան մը «նախարարը, կրնաք մերժել այնչափ «օրինաւոր բաղձանք մը։ Եւ սակայն «եթէ ունկն դնէք անոնց, ի՞նչպէս պի«տի կրնաք ձեր բարեկամութիւնն հաշ«տեցնել ձեր պաշտօնական պարտաւո«րութեանց հետ, որք հարկ կը դնեն «ձեր վրայ մշակել Ռուսիոյ բարեկա«մութիւնն։»

«Իսկ ես կը մտածեմ թէ այս դժուարութիւն իրական բան մը չէ։ Մեք Պուլկարիոյ նկատմամբ նոյն դիրքն ունինք զոր բռնած է Դերմանիա։ Մեք պարզ միջնորդներ ենք, բարեկամական զգացմամբք ոգեւորեալ։ Իմ մասիս, ես ճշդիւ պիտի ընդօրինակեմ պուլկար պատուիրակաց Պերլինի մէջ լինելիք ընդունելութիւնն, որում բան կարի համաձայն պիտի վարուիմ երբ պատուիրակներն այսր ժամանեն։ Ա. յսինքն, ինչպէս կոմս Հէրպէրդ Պիսմարք ուշադրութեամբ ունկնդրեցաւ Պուլկարաց ներկայացուցիչներուն, և իբրեւ պարզ անհատներ պիտի ընդունի պուլկար պատուիրակները, Պ. Ֆլուրան ևս նոյն ընթացքը պիտի բռնէ։»

ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ֆլուրան ասոր խոստացաւ Պետութեան և հասարակական եկեղեցւոյ անջատման խնդրոյն վրայ, որում զբաղած է իրեւ կրօնական գործոց տեսուչ, և պարզապէս զբաղիլ իւր արդի պաշտաման բերմամբ։ Ես Պ. Ֆլուրանի կարծիքն է թէ արդի նախարարութեան դարձելիք խնդիրը չէ այս կամ ինչ ինչ որոշ գործեր կատարելու համար կարգուած է այս նախարարութիւն, որոյ անդամներն ոչ մին կը յանձնեն նախարար մնալ դանոնք ի դլուխս հանելէ յետոյ։ Բուն իսկ անջատման գործն անկարելի կը համարի ինք։ «Դի՛ խնդիրն երեք լուծում միայն երեսոյ ունի։ — Բարգաց՝ ն (Հայեր) կարգութիւն մը տալ կղերին, որ հանգստանում իրենց յառաջ բերել — կամ փոխել եկեղեցիներն, որոնք նամանաւանդ կրօնական հարստանք պիտի պատճառեն, — և կամ, արդի Բանբոյան ընդունել յետոյ, նոր մը մեռք բերել — ոչ անխոնարհութիւն և անյաջողութիւն մը կը լինի։ Ոչ ոք ի Ֆրանսա հաղորդման կ՚փափաքի։ Այդ բան անհայտ է մեր սովորութեանց հետ, մինչեւ իսկ անոնց սովորութեանց հետ, որք ամենաչնչին հանգիստներուն են և միշտ հանդիսաւորապէս մեզ կը նամագրուին։

Պ. որ Պրոֆիէ բաժնուեր է Պ. Ֆլուրանէ՝ տեսնելով յանձին նորա «խոհուն մարդ մը, փափաքով լաւ դործեր ընելու, սիրաշահ իւր պաշտաման, որ չի մինուեր արտաքին փայլ, և իւր պաշտօնն իւր իրին համեմատ կատարելու դիտաւորութիւնը բուսական վարձատրութիւն կը համարի ինքեան։» Ըսել է թէ բոլորովին պարապ մէկը չէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նոր նախարարը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ԿՈՒԻԿՍՈՒԻԼ. Տիրոջի Բ-ոյս ռուսերէն թերթն հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ վերջերս ի Կաւկասիա տեղի ունեցած չփոթութիւնները.

«Տարւոյս ամրան սկիզբն խմաց որուեցաւ Զէչէնեներուն թէ Կառավարութիւնը մտադիր է մարդահամար կատարել իրենց մէջ։ Բացատրուեցաւ մարդահամարին նպատակն, և ծանուցուեցաւ թէ իրենք ևս ինչպիսի պարտականութեանց պիտի ենթարկին երբ բովանդակ Կաւկասոյ ժողովուրդը զինուորական ծառայութիւն կատարել կոչուին։ Կառավարութիւնը կը յուսար թէ անկարգութիւն չպիտի ծագէր։ բայց ի հաշիւ չէր առնուած Զէչէն ժողովրդեան ծայրայեղ դիւրահաւանութիւնն։ Ամիսն միջոցին անտեղի զրոյցը սկսան չշրջարերել — ասելով (գիւղերուն) մէջ։ Զինուորական ծառայութենէ խոյս տալու համար, խմբովին Թուրքիա դաղթելու խորհուրդ մը կազմուեցաւ, և անմիջապէս հոդը լուր տարածեցաւ, ինչպէս սովորութիւն է ամէն անդամ որ Մահմետականք ոտք հանեն, թէ Իմամ մը երեւեցած է։ Հետեւանքն այն եղաւ որ օդոստոսի սկիզբը դժուարութիւնք ծագեցան մարդահամարի ցուցակները կազմելու, և Կրոնքի դաստակին մէջ հինգ աւուր բացարձակ մերժողական պատասխան տուին մարդահամարի պաշտօնէից։ Քաղաքային իշխանութիւնն անբաւական դոլով բարեկարգութիւն վերահաստատելու, զինուորական ոյժ գործածել հարկ եղաւ։ Կաւկասոյ ընդհանուր հրամատարն որոշեց որ գործին վերջ տրուի մէկ հարուածով, և եթէ կարելի է՝ առանց արիւնհեղութեան։ Հարկ էր ի հանդէս բերել բաւական ստուար զօրութիւն մը, ցոյց տալու համար դեռահաս մոլեռանդներուն թէ դիմադրութիւն անկարելի էր։ Իշխան Ամիլախվարի կոչուեցաւ այս պաշտօն ի դլուխ 40 վաշտ հեւանակազօրաց, 15 հեծելաիմբոց և 16 թնդանօթաց։ Վլատիքաւքաս հասաւ օդոստ. 25ին։ բայց անմիջապէս Զէչէնեներուն հոդը չմտաւ, ուղղելով ժամանակ տալ անոնց որ հանձնան վերահաս վտանգը։ Ցեռակցութիւն մը որոշուեցաւ, և ամէն տեղերէ պատուիրակներ դալով, դառնապատ Զօր-փարքմիրի, ինչպէս նաեւ Իշխան Ամիլախվարի իսօսեցան, պտրտած դրոյցներուն անտեղութիւնը բացատրելով, և հրամայելով որ վերադառնան իրենց դիւղերը, և ամէն դիմադրութեան անկարելութիւնն հասկցնեն իրենց մարդոց։ Առ այս վեց օր պարմանաժամ տրուեցաւ։ Զօրքերը նոյն միջոցին յառաջացան չէչէնական դառնակին սահմանն, և ի լրանալ պայմանաժամուն, մարդահամարը վերսկսաւ։ Բիչ օրէն նոր դրոյցներ տարածեցան մասնաւոր չփոթութեան մը։ Տեղ մը 27 — — ոք միաձայնեցան մարդահամարին ընդդիմանալու համար։ Աւելի ադդեցիկ միջոցներ ձեռք առնուեցան յանձամբ։ Որովհետեւ Զէչէնք կառավարութեան ներողամտութիւնը տկարութեան նշան կը համարէին, ստուար գունդեր ղրկուեցան վտանգեալ վայրերն, և այս մեծ զօրութեան ի տես ժողովուրդն տարագրեց պահանջեալ ցուցակները։ Մեկ գիւղ միայն դիմադրեց այն ադտիճան, որ սատիկ կրակ ընել հարկ եղաւ։ Ուրիշ լեռնային գիւղ մ՚ևս կը դիմադրէր, իւր անառիկ դրից ապաւինած։ Նեղ անցք մը միայն կառաջնորդէր մինչեւ լերան գագաթը. զօրքերն հարկադրեցան լանցնել այս անցք, այնպէս որ թնդանօթներ անցուցնել կարելի եղաւ։ Հոկտեմբերի դէպ ի կէսն, Իշխան Ամիլախվարի կարող եղաւ ըսել թէ Զէչէնաց ապստամբութիւնը նուաճած է դրեթէ առանց արիւնհեղութեան։ Այս իրողութիւնն առաւելապէս ուշադրաւ է այնու զի Զէչէնք լաւ զինեալ էին, և կը դանուէին կրօնական դրդռութեան վիճակի մը մէջ, որ զիրենք տարանջիր կ՚ընէր բռնութիւն գործելու։ Զէչէնաց երկրին մէջէն ծագած կայծ մը կրնար ծանր կրակ մը պատճառել Կաւկասոյ արեւելեան գաւառաց մէջ։»

Ի ԴԵՐՄԱՆԻԱ. Երեւան Ժողովոյ նիստերը դադրեցան առանց քաղաքագիտական զինուորական օրէնքին Ճանճանմանին մէկ վերջին նեղին մէջ, կեր ըռնական կամ կրերական Երեսփոխան մը առաջարկեց որ, իբրեւ միայն ն բանակ Կառավարութեան արուի, փոխանակ 534ի, 518 վաշտ միայն, երեք տարուց համար, փոխանակ եօթնի։ Ցաւեց թէ իւր կազմութիւն տրամադիր է նաեւ ընդունիլ որ բացառաբար 534 վաշտ արուի միայն առաջին տարւոյն համար։ Պատերազմական նախարարը մերժեց այս եւ նմանօրինակ ուրիշ առաջարկ մը։ Ցանձնախումբն եւս մերժելէ յետոյ այդ առաջարկներ, մերժեց նաեւ կառավարական ծրագրին յօդուածն, որուն համեմատ յաւելեալ բանակն 1887 ապրիլ 14ն պիտի սկսի կազմուիլ։ Ի վերջոյ, 12ի դէմ 16 ձայնիւ, Ցանձնախումբը Կառավարութեան խնդրած 468,499 զինուորաց տեղ 430,000 զինուոր սահմանեց, երեք տարուց համար միայն, փոխանակ եօթնի։

«Ուշիմ քաղաքագէտս մ՚ըսեր է առ Պ. որ Պրոֆիէ։ «Զգիտեմ թէ Զօր. Պուլանժէ ինչ նպատակի պիտի ծառայէ յայսմ հետէ։ Բայց տասնչորս ամիսներեւ բանն այն է թէ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարը ծառայած է Մարչչալ Մոլթքէի խորհրդոց յաջորդաց, միջոց տալով նմա 41,000 զօրք ևս տեղադրելու Գերմանիոյ Միացեալ բանակին վրայ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ.

Պ. Կոպլէ դասերէ նախարարապետն է զոր ի պաշտօն կոչեց Պ. Ժիւլ Կրէվի իւր Նախագահութեան ութամեայ շրջանին մէջ։ Աւասիկ 1879էն ի վեր իրարու յաջորդող Նախարարապետաց ցուցակն։ Պ. Վասինիէն (1879,) Պ. Ժիւլ Ֆէրրի (1880), Պ. Կամպէդդա (1881), Պ. որ Ֆրէսինէ (1882,) Պ. Տիւբլէռ (1882,) Պ. Ֆայլիէռ (1883,) Պ. Ժ. Ֆէրրի (1883), Պ. Պրիսոն (1885), Պ. որ Ֆրէսինէ (1885), և այժմ Պ. Կոպլէ (1886)։

— ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ Ի ԿԵՂԲ. ԱՍԻԱ. Կեդբ. Ասիոյ այն մասին մէջ, ուր Անդլիոյ թեւարկութեան ենթարկեալ ափդանան երկիրը սահմանակից է չինական և ռուսական տացուածոց, կը տիրէ սահմանաց չփոթութիւն մը և իրաց անկարգ վիճակ մը, որ կը վախցուի թէ աշխարհի այն կողմը նոր խնդրոյ մը ծագման պատճառ պիտի լինի։ Բունճուա փորը Խանութիւն մ՚է ընդ մէջ անդլ Բաշմիրի, չինական Բեաշդարի և ռուսական սահմանագիծոյ։ Ռուս լրագիրը սա լուրը կը հրատարակէն «Հասան Խան, Վերհապետ Բունճուսի, սպանեցաւ ձեռամբ իւր մեծ որդւոյն, որ գլուխ եղած էր ապստամբութեան մը։ Շարժման պատճառն էր Խանին կողմէ եղած թոյլտուութիւնն երկու Անդլիացւոց Բամիր երթալու համար Բունճուսի մէջէն անցնելուն։ Ընդհանուր ապստամբութիւն մը պիտի ծագի եթէ Անդլիացիք փորձին նուաճել զայս շարժում, Բաշմիրի կողմէ միջամտելով։ Բեաչդարի Չինացիք, թէեւ հինա շատ զօրք չունին, յայտ բեաչդարցւոց իրենց վարկը չկորուսանելու համար չեն կրնար անտարբեր կենալ Բունճուսի մասին։» Ռուս լրագիրը կը գանդատի թէ Անդլիա կեդբ. Ասիոյ ռուսական տացուածոց կը սպառնայ։ Հինտու-Բուշի հիւսիսակողմէն Խանութիւնց և ամրութեանց ամբողջ գծով մը։ Թերեւս անդլ-ռուս այս նորածագ խնդրոյ հետեւանք է Ռուսաց Յանգանստան մտնելուն անհիմն զրոյցը։

—)(115)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ

ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՕԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

ԿԻՒԼՅԻ-ՍՊԷՆՍ

—Ո՞րն է, պարո՛ն, պատասխանեց ինձ հեգնաբար։ Նոր գլո՞ւխ մ՚ըլլք, զոր ես չեմ կրցած նշմարել։ Արդեօք ծովը նոր գաղանի՞ք մը մատնեց ձեզ։»

Մեր հաշիւները շատ հեռի էին իրարմէ։ Բայց ես պատասխան չտուած, նաւապետը՝ սեղանին վրայ բաց ձեռագիր մ՚ինձ ցուցնելով՝ նոսա ըսաւ ձայնիւ.

«Աւասիկ, պարո՛ն Արոնաքս, քանի մը եզուով ձեռագիր մը։ Ծովերուն մէջ ըրած գնուռեանցս բավական տեղեկութիւն է, եւ եթէ Աստուած կամի, չպիտի կրնայ ինձ հետ։ Այս ձեռագիր, իմ անուանս տարբերակ, եւ կենացս պատմութեամբն ամբողջացեալ, անընկալելի փոքրիկ պարուսածի մը մէջ պիտի փակուի, եւ Նէմիլոսի մէջ պիտի ինկնի։ Ես ամէն ինչ գրեցի։ Ինչ որ ես գիտեմ, ինչ որ ես տեսեր եմ, ինչ որ ես զգացեր եմ, ինչ որ ես ենթադրեր եմ, ամենայն ինչ։ Ինչ եւ լինին հետեւանքներ, ինչ եւ լինի օրը։»

Բայց օդն ևս բան մը ունի ապառնալից կերպարան մը կ՚առնուր։ Փոթորիկն նշաններ կը տեսնուէին։ Մթնոլորտը լռութեան գոյն մը կ՚առնուր, տերեւներ հեւաշնչակ կը դիզուէին, որոնք անկեր ալ կը փաթաթեին արտադուէս։ Ծովը կ՚ուռնար եւ երկայն կշտակներ կը կազմէր։ Թռչունք կ՚անհանգստանային, ի բաց առեալ մրրկասէր ապառներիկները։ Ծանրաշարժն զգալուպէս կիսկեր եւ օդին մէջ գոլորշեաց սառակի ձիւներ կը ցուցնէր։ Տարերաց գոյները տարածեցան մասաբուտ չփոթութեան մը։ Տեղ մը 27 — — ոք միաձայնեցան մարդահամարին ընդդիմանալու համար։ Աւելի ադդեցիկ միջոցներ ձեռք առնուեցան յանձամբ։ Որովհետեւ Զէչէնք կառավարութեան ներողամտութիւնը տկարութեան նշան կը համարէին, ստուար գունդեր ղրկուեցան վտանգեալ վայրերն, և այս մեծ զօրութեան ի տես ժողովուրդն տարագրեց պահանջեալ ցուցակները։ Մեկ գիւղ միայն դիմադրեց այն ադտիճան, որ սատիկ կրակ ընել հարկ եղաւ։ Ուրիշ լեռնային գիւղ մ՚ևս կը դիմադրէր, իւր անառիկ դրից ապաւինած։ Նեղ անցք մը միայն կառաջնորդէր մինչեւ լերան գագաթը. զօրքերն հարկադրեցան լանցնել այս անցք, այնպէս որ թնդանօթներ անցուցնել կարելի եղաւ։ Հոկտեմբերի դէպ ի կէսն, Իշխան Ամիլախվարի կարող եղաւ ըսել թէ Զէչէնաց ապստամբութիւնը նուաճած է դրեթէ առանց արիւնհեղութեան։ Այս իրողութիւնն առաւելապէս ուշադրաւ է այնու զի Զէչէնք լաւ զինեալ էին, և կը դանուէին կրօնական դրդռութեան վիճակի մը մէջ, որ զիրենք տարանջիր կ՚ընէր բռնութիւն գործելու։ Զէչէնաց երկրին մէջէն ծագած կայծ մը կրնար ծանր կրակ մը պատճառել Կաւկասոյ արեւելեան գաւառաց մէջ։»

Ի ԴԵՐՄԱՆԻԱ. Երեւան Ժողովոյ նիստերը դադրեցան առանց քաղաքագիտական զինուորական օրէնքին Ճանճանմանին մէկ վերջին նեղին մէջ, կեր ըռնական կամ կրերական Երեսփոխան մը առաջարկեց որ, իբրեւ միայն ն բանակ Կառավարութեան արուի, փոխանակ 534ի, 518 վաշտ միայն, երեք տարուց համար, փոխանակ եօթնի։ Ցաւեց թէ իւր կազմութիւն տրամադիր է նաեւ ընդունիլ որ բացառաբար 534 վաշտ արուի միայն առաջին տարւոյն համար։ Պատերազմական նախարարը մերժեց այս եւ նմանօրինակ ուրիշ առաջարկ մը։ Ցանձնախումբն եւս մերժելէ յետոյ այդ առաջարկներ, մերժեց նաեւ կառավարական ծրագրին յօդուածն, որուն համեմատ յաւելեալ բանակն 1887 ապրիլ 14ն պիտի սկսի կազմուիլ։ Ի վերջոյ, 12ի դէմ 16 ձայնիւ, Ցանձնախումբը Կառավարութեան խնդրած 468,499 զինուորաց տեղ 430,000 զինուոր սահմանեց, երեք տարուց համար միայն, փոխանակ եօթնի։

«Ուշիմ քաղաքագէտս մ՚ըսեր է առ Պ. որ Պրոֆիէ։ «Զգիտեմ թէ Զօր. Պուլանժէ ինչ նպատակի պիտի ծառայէ յայսմ հետէ։ Բայց տասնչորս ամիսներեւ բանն այն է թէ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարը ծառայած է Մարչչալ Մոլթքէի խորհրդոց յաջորդաց, միջոց տալով նմա 41,000 զօրք ևս տեղադրելու Գերմանիոյ Միացեալ բանակին վրայ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ.

Պ. Կոպլէ դասերէ նախարարապետն է զոր ի պաշտօն կոչեց Պ. Ժիւլ Կրէվի իւր Նախագահութեան ութամեայ շրջանին մէջ։ Աւասիկ 1879էն ի վեր իրարու յաջորդող Նախարարապետաց ցուցակն։ Պ. Վասինիէն (1879,) Պ. Ժիւլ Ֆէրրի (1880), Պ. Կամպէդդա (1881), Պ. որ Ֆրէսինէ (1882,) Պ. Տիւբլէռ (1882,) Պ. Ֆայլիէռ (1883,) Պ. Ժ. Ֆէրրի (1883), Պ. Պրիսոն (1885), Պ. որ Ֆրէսինէ (1885), և այժմ Պ. Կոպլէ (1886)։

— ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ Ի ԿԵՂԲ. ԱՍԻԱ. Կեդբ. Ասիոյ այն մասին մէջ, ուր Անդլիոյ թեւարկութեան ենթարկեալ ափդանան երկիրը սահմանակից է չինական և ռուսական տացուածոց, կը տիրէ սահմանաց չփոթութիւն մը և իրաց անկարգ վիճակ մը, որ կը վախցուի թէ աշխարհի այն կողմը նոր խնդրոյ մը ծագման պատճառ պիտի լինի։ Բունճուա փորը Խանութիւն մ՚է ընդ մէջ անդլ Բաշմիրի, չինական Բեաշդարի և ռուսական սահմանագիծոյ։ Ռուս լրագիրը սա լուրը կը հրատարակէն «Հասան Խան, Վերհապետ Բունճուսի, սպանեցաւ ձեռամբ իւր մեծ որդւոյն, որ գլուխ եղած էր ապստամբութեան մը։ Շարժման պատճառն էր Խանին կողմէ եղած թոյլտուութիւնն երկու Անդլիացւոց Բամիր երթալու համար Բունճուսի մէջէն անցնելուն։ Ընդհանուր ապստամբութիւն մը պիտի ծագի եթէ Անդլիացիք փորձին նուաճել զայս շարժում, Բաշմիրի կողմէ միջամտելով։ Բեաչդարի Չինացիք, թէեւ հինա շատ զօրք չունին, յայտ բեաչդարցւոց իրենց վարկը չկորուսանելու համար չեն կրնար անտարբեր կենալ Բունճուսի մասին։» Ռուս լրագիրը կը գանդատի թէ Անդլիա կեդբ. Ասիոյ ռուսական տացուածոց կը սպառնայ։ Հինտու-Բուշի հիւսիսակողմէն Խանութիւնց և ամրութեանց ամբողջ գծով մը։ Թերեւս անդլ-ռուս այս նորածագ խնդրոյ հետեւանք է Ռուսաց Յանգանստան մտնելուն անհիմն զրոյցը։

Ամբոխեալ ծովի կամարներ ամպոց մեծամեծ ծուէններով, որք յարձակեալ ալեաց հետ կը խառնուէին։ Ոչ ևս կը տեսնէի այն մանր կոհակներն որք կը կազմուին բլրաձեւ ալեաց բացած լայն սորերուն մէջ։ Այլ միայն բարձրաբերձ ծածանումներ, որոց դագաթները չէին փչուեր, այնչափ հոմ էին։ Իրենց բարձրութիւնը կը մեծնար, եւ կարծես կը գրգռէին պիրաբ։ Նեպիլ-ս, մերթ մէկ կողմն վրայ ծաած մերթ կրկին մը պէս անկուած, զարհուրելի կերպիւ կը թաւալէր ու կը ատատուէր։

Ժամ հնգին մթնոյնեն հեղեղանման անձրեւ մը տեղաց, բայց հովն ու ծովը չընկան։ Մրրիկը մոնեին կը ՝ենէր՝ բաստան-հինգ մեթր արագութիւնամբ մէկ երկվայրկենի մէջ։ Այս պայմաններուն մէջ ի՞նչ ուժ մարդու կարան տանելու կրկնոցները դուռներու մէջ կը վարսէ, քամոյ հարուածներ կը տեղափոխէ։ Եւ սակայն Նեպիլ-ս կ՚արդարացնէր գլխնական ճարտարապետի մ՚այն խօսքը թէ «լաւ չինուած նաւապետ մը չկայ որ չկրնայ ապաստիլ կարգալ ծովու։» Այսպէս ընդդիմացող ժայռ մը չէր որ այդ կոհակներ քայքայէին, այլ զանգուածեալ իւղ մը, հոսուն, եւ չարժուն, առանց կայմերու, որ անպատուհաս կը խիսիմէր՝ նոցա կատաղութեան դէմ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՍԼԱՆՊԷԿԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Իզմիրի առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան իւր նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմեր է, ի նպաստ Արսլանպէկի հրկիզելոց Հանդանակութիւն մը բանալու համար։

Լիապէս ենք թէ Իզմիրի Պատ. ազգայինք առատաձեռն օժանդակութեամբ մեծ բաժին մը պիտի ունենան դժբաղդ արկածելոց հասցուած օգնութեան մէջ։

ՀԱՇՈՒԵԿԵՑԻՆ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Զորից միացեալ Թաղից Գում-գափուի, Գում-գափուի դուրսի, Կէտիկ բաշայի եւ Եէնի-գափուի Ազգատասէր ընկերութեան Տնօրէն Ժողովոյ Օգոստ. 19էն մինչ 1 Նոյ. 1886

Մուտք

1886 օգոստ. 19էն մինչեւ 31 հոկտ. զանազան բաժանորդներէն գանձուած	3215
Բացէն նուէրներ	25 20
Գումար	3240 20

Ծան. Թէեւ օգոստ 19էն սկսած է Տնօրէն Ժողովս գործողութեան, բայց շատ բաժանորդներէ մասին մէկէն սկսած է բաժինները հաւաքել։

Ելք

Ընկ. Երեփ. Ժողովոյ կազմակերպութեան համար նախնական ծախք	զանազան 200
Տնօրէն Ժողովոյ բաժանորդաց տոմսակներուն գնիք, տետրակ եւ թուղթ. ևն.	265 35
Հաւաքչի և քսան (20) հիւանդաց համար դեղ եւ սնունդ	665
Բաժանորդներէ գանձելի	315
Պատրաստ դրամ	1294 25
	3240 20

Ծան. Վերոյիշեալ 20 հիւանդք հետեւեալ կերպիւ կը բաժնուին։

3 Լանկա եւ Եէնի-գափու
9 Գում-գափու եւ շրջակայք
6 Կէտիք-բաշա եւ Գում-գափուի դուրս

20 որոցմէ 1ն՝ ապաքինած եւ 3ը դարմանելի են։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8 դեկտեմբեր

Սիկարի թղթի գործարանատէր Մեծ. Յովսէփ էֆէնտի Էլպէկ օգնած իւր վճարած թղթի հասոյթէն Վանի Սանդիխտեան Ընկ. Զարմարանին ի նպաստ ազգասիրաբար տասն եւ ութ օսմ. ոսկի նուիրած եւ սոյն նուէր իւրաքանչիւր տարի շարունակել խոստացած լինելով՝ ժողովս պարտք կը համարի այս առթիւ իւր խորին շնորհակալիք յայտնել հրապարակաւ։

Սանդիխտ. Ընկ. Տնօրէն Ժողովոյ

Ա. Գրիգորեան — Ա. Գրիգորեան

Ռ. Խ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ — Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆՑ

ՏԱՐԵՐՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ԵՒ ՀԵԳԱՐԱՆ

(Սիրուն, ճոխ, զուարթալի եւ հրահանգիչ բարմաթիւ պատկերքեր)

Բարսեղ Ե. Էքսէրճեանի սոյն գործոյն մէջ, յօրինեալ բոլորովին նոր եւ գիւրաւացի ոճով, աշակերտը պիտի սորվի այբուբէնէն սկսեալ կարդալ, մտածել, խօսիլ, պիտի հրահանգի բարոյական դասերով եւ հաւատալոց ճշմարտութեամբ; եւ պիտի վարժի մտամարզական դասուց, մանկավարժութեան ընծայած ամենագիւտ միջոցներով։ Գրքին գլխաւոր արժանիքն է տպագն կրնայ հանգերձ դէօցնելով։ Գրքոյս հնչումներն ալ տարբեր գրութեամբ պիտի ուսանի, նոյնպէս հեգելն, առանց դժուարութեան։ Հեղինակին մեծագոյն յաջողութեան համար բաւ է միայն ըսել թէ Բ. հատորը մէկ տարուան մէջ ոսկառած է իւր 2000 օրինակ։

Կը ծախուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղն է Յ. Դավաթեան գրատուն։

ԳԻՆ 3 ԶՐՈՒՇ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՆԱԽԱՐԱՐՆ

Այս աւուր Սոֆիէի մէջ կը կարդանք.

«Կայս. կառավարութիւնն երկրին ելմտական գործոց բարւոքման պէտքն զգալով և նկատելով որ կայս. անձնական Դանձուն նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա այս մասին կատարեալ ձեռնհասութիւն ունի, Ն. Վսեմութեան յանձնած է ելմտական նախարարի պաշտօնն, իբր սկզբնաւորութիւն մտադրեալ բարւոքմանց օրինաւոր գործադրութեան։ Յակոբ փաշա, որ յիրաւի տեղեակ է ելմտագիտական ամեն գործողութեանց և ինք ևս կը խոստովանի բարենորոգմանց գործադրութեան պէտքը, պաշտօնի կոչուած օրէն իւր նոր պաշտօնատեղին սկսած է յանձնել։ Ն. Վսեմութիւն իւր ներկայութեան կոչեր է բոլոր պաշտօնեաներն և գործածուած բոլոր տումարները քննելով ինչ ինչ դիտողութիւններ ըրեր է ոմանց պատրաստութեան և այլոց գրուելու ձեւին վրայ։ Յակոբ փաշա նոյնպէս վճռակագրական տումար մը պահանջած է ուր գրուած լինին իւրաքանչիւր պաշտօնէի անունը, ծառայութեան ժամանակամիջոցն և ամսաթոշակի քանակութիւնը։ Նոյնպէս նկատելով որ գաւառաց մէջ կատարուած դանձումները կեդրոնին ուղարկուելուն առթիւ դժուարութիւնը կը ծագին, հրամայեր է որ այս առթիւ ևս բարեփոխութիւնք լինին։

«Թէեւ չենք դիտեր թէ գործողութեանց այս յառաջարանն ինչպէս պիտի վերջանայ, սակայն անտարակոյս ենք թէ ասանք բարենորոգմանց սկզբնաւորութիւն մ'են և թէ Վսեմ. Յակոբ փաշայի ճարտար ջանից շնորհիւ իւր մտոյ պիտի տեսնուին բարենորոգմանց արդիւնքներ։»

* * *

Ֆրանս. Պոստը ևս իւր կարգին յօդուած մը կը նուիրէ Վսեմ. Յակոբ փաշայի ելմտական նախարար անուանման առթիւ ինչ ինչ խորհրդածութիւններ ընելու։

«Տեղական մամուլն և հանրային կարծիքը, կրսէ մեր Ղալաթիոյ պաշտօնակիցն, ընդհանուր ուրախութեամբ ողջունեցին այս անուանումն որ նախարարական սովորական փոփոխութենէ մը տարբեր, բոլորովին նոր նշանակութիւն մ'ունի։ Վսեմ. Յակոբ փաշա, որ համեմատաբար կարճ միջոցի մէջ վերակազմեց կայս. անձնական Դանձուն նախարարութեան կարեւոր պաշտօնատունն, Եւրոպիոյ համանման վարչութեանց հաւասար վիճակի մը մէջ դնելով զայն, յինքն կանձնաւորէ օսմանեան պետական մարդու ուղղամտութիւնը, խելացութիւնն ու գործունէութիւնը։ Կարգապահութեան և կանոնաւորութեան լաւ յատկութիւններով օժտեալ՝ Յակոբ փաշա պիտի կարենայ իւր երկրաթեայ կամքով եւ բնածին աշխատասիրութեամբ յաղթել այն բազմազիմի դժուարութեանց որոց պիտի բաղխի իւր բարենորոգման ծրագրոյն գործադրութիւնը։ Պէտք է խոստովանիլ թէ դժուարին է գործն, և Ն. Վսեմութեան տեղուրիշ ոք կրնար ընկճել, ամենայն բարեյօժարութեամբ հանդերձ։ սակայն Յակոբ փաշայի անցեալն ապահով երաշխաւորութիւն մ'է ապագային համար։ Եւ եւմտից նորընտիր նախարարն՝ բազմերեալ իւր վեհապետին վստահութենէն, պիտի դնանայ արդարացուցեալ ամենուն ակնկալութիւններն, արմատական ընելով դեղծումներ զրոս մամուլը ցաւօք կը հրատարակէր միշտ, և որք մնայուն հանդամանք մ'ստանալով, կը խանդարեին Եւրոպայէն վարչութեան կանոնաւորութիւնը։»

Ֆրանս. Պոստը ի վերջոյ յառաջ բերելով Թաբիթի նախընթաց աւուր թերթով հրատարակեալ խորհրդածութիւնները Տէրութեան եւմտից բարւոքման պէտքին և առ այս Վսեմ. Յակոբ փաշայի ակնկալուած արդեանց վրայ, կը ձգնակցի իւր թուրք պաշտօնակցին և կ'հրաւակացնէ թէ «Եւմտական նորընտիր նախարարը լաւ կազմակերպութիւն մը տալով Տէրութեան եւմտից, համայն օսմանցւոց երախտագիտութեան պիտի արժանանայ, վասն զի նպաստած պիտի լինի ազգային բարգաւաճման գործոյն եւ իւր վարչական ասպարէզը պիտի պակէ դեղեցիկ գործով մը։»

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Նախընթաց երիկուն ռուսական դեսպան Պ. Նէլիդով չքեղ հացկերոյթ մը տուաւ որում ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բեռակիզ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Եուսուֆ Բիզա փաշա, Միրզա Մոհսին խան, դերմանական դեսպանն ու Տիկին Բաուվիձ, աւստրական դեսպանն և Տիկին Քալիչէ, անգլիական դեսպան և Լէտի Հուլադ, իտալական դեսպանն և Տիկին Կարվանիա, սպանիական դեսպան Պ. Բրէսբօ, հելլենական դեսպանն և Տիկին Քուռնուտրիոդի, ամերիկեան գործակատար Պ. Բինդէչդին Քինկ, հոլանդական, պելճիական, շուէտական, բուլմանական և սերբական դեսպանք ու դեսպանուհիք և Դարաստաղի գործակատար Պ. Գաբիչ։

Սեղանէն յետոյ, Տիկին Նէլիդով երեկոյթ մը տուաւ։

Դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնաերկուշաբթի օրը յանձինքարտ Բեկերոպուրգի ուղեւորեցաւ, Տիկին Օնաի մօրաքեռ Ժօմինի Պատուոյ սրճարանն պատճառաւ որ հարբուած էր հեռադրաւ։ Հաւանաբար Տիկին Օնաեան մեկնիի ի մօտոյ։

Պ. ԶԱՐԻՖԻՆ ԲՈՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Լէսնիտաս Զարիֆին ի դիմաց բոլոր հելլէն դաղթականութեանց պատգամաւորաց հետեւեալ բանախօսութիւնն արտասանած է առաջի Եուսուսանի դահաժառանդ իշխանին.

«Հելլէնաց փափաղն այսօր կ'իրագործուի։ Վեհ. Թագաւորը ժողովրդեան կը ներկայացնէ իւր որդին դահաժառանգ Կոստանդին իշխանն, որ Աթէնքի պալատն մէջ ծնած և հելլէնաձեւոյ մը վարիչ կերպիւ կըրթուած լինելով, այսօր այն տարիքն հասած է որով այլեւս կրնայ կատարել երկինքի երեն պարգեւած պարտականութիւնը։ Երբ Ձեր Բարձրութեան ծնունդն հռչակուեցաւ, բոլոր Հելլէնք յանչափս ուրախացան Կաղօթէին որ Ամենակալ զՁեզ պահպանէ այն վտանգներէ որոց մարդս ենթարկուած է իւր կենաց առաջին տարիներուն մէջ։ Հելլէն ժողովուրդը սրտաբուխ կը դիտէր տարիներու հոլովումն և անհամբերութեամբ կսպասէր ժամանման այն թուականի զոր Սահմանադրութիւնը դրած է չափահասութեան համար։

«Վերջապէս Ամենակալորդն հասուցանկալուած ժամն։ Զափահաս եղար, զենուորական երդումբ կատարեցիք և Ձեր առաջին քայլն առիք յառաջդիմութեան ասպարէզին մէջ։ Ամեն կողմերէ Ձեզ ուղղեալ բարեմաղթութիւնք կը ծանուցանեն թէ բոլոր Հելլէնաց սրտերը կը տրոփեն։ Իբրեւ ներկայացուցիչ օտարաբնակ Հելլէնաց, նոցա խնդութեան և համակրական զգացմանց թարգման հանդիսանալու պատուն ունիմ և որոյ համար ղրկուած եմ յատկապէս։ Մինչեռնաւոր Հելլէնք իրենց ջերմ աղօթքները կ'ուղղեն առ Աստուած որպէս զի երկար կեանք պարգեւէ Ձեզ և Դուք ալ Ձեր օրովն և հետեւելով Ձեր Վեհ. Հօր ընթացքին իրագործէք այն ամենայն՝ որք մաղթանաց տեղ մը միայն գրուած են մեր սրտերուն մէջ։ Հելլենաց այս համակրութիւն՝ որ Ձեր ծնած վայրկենէն ընկած է պիտի շարունակուի միշտ յապագային Ձեր կենաց պայքարներուն մէջ։»

Թաբիթ իւր երեկի թուոյն մէջ քննադատելով այս բանախօսութիւնը, կ'ըսէ.

«Յայտնի է թէ այս տեսակ հանդիսի մը մէջ եղած բանախօսութիւնը մէ միայն բարեմաղթութիւններ կրնան պարունակել։ Հետեւաբար կը դարմանանք Պ. Լէսնիտասի պատշաճից հակառակ այն խօսքերու վրայ որով Յունաստանի շէնքերուն նպաստին, այսինքն Հելլէնաց ընդհանուր փափագը կը շօշափէ։ Արդեօք Պ. Լէսնիտաս այդ՝ ի իւր վարկը կորուսած է Հելլէնացւոց քով, որ մինչեւ իսկ կը զլխնի շէնքերը գոհացնելու համար եւս բառեր գործածել և պէտք կը տեսնէ ապացուցանել իւր հաւատարմութիւնն հելլենաց հիմնական նպատակին։ Իրաւ է թէ ամեն մարդ պարտի իւր հաւատեռն սիրել, սակայն այսպէս մէկ երկրի մը մէջ ալ տեսակ և մէս երկրի մէջ իւր հայրենակիցները համոզելու համար մինչեւ շէնքեր մը երեւնալով, մարդս կը կորսնցնէ այն հաւատամքը զոր երկու կողմէ ալ կը տածեն իրենց նկատմամբ։ Այս բանախօսութիւն մեզ շատ տգեղ երեւցած է և յայտնի է թէ Յունաց վրայ ևս մի և նոյն ազդեցութիւնը պիտի ընէ։ Արդեն մայրաքաղաքիս յոյն թերթերն ևս, կ'երեւի թէ ինչ ինչ նկատմամներով, չեն արտատպած այդ բանախօսութիւնը։ Վերջապէս ամեն ինդրոյ մէջ չափազանցութիւն և անհեռատեսութիւն միշտ զղջում յառաջ կը բերեն։»

ԿԱՏՊԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Կատպան էֆէնտիի և Արտաքին գործոց նախարար Պ. Նաչէվիչի միջեւ ծագած անհամաձայնութեան վրայ, պուլկար կառավարութիւնն որոշեր է որ այսուհետեւ ամեն յարաբերութիւն դրաւոր կերպիւ կատարէ օսմ. կայս. պատուիրակին հետ։ Դարձեալ լսուր կայ թէ, կառսան էֆէնտի որ ժամանակ մ'ի վեր Բաւլարս զօրավարին հաստատման ընթացքի մը կը հետեւի, եւս պիտի կոչուի Գ. Դրան կողմէ։

Օսմ. պատուիրակն առ այժմ խրդրած է պուլկար կառավարութենէն որ խոհանոցն Սոֆիայի մէջ հրատարակեալ չորս լրագրեր որք Պաղեմակերկի Ազգեքանդր իշխանի վերընտրութիւնը կը քարոզեն։ (Լ. Հերալտ)

ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑ ՕԱՆԶԱՆԱԺՈՂՈՎ.

Ի նպաստ Արսլանպէկի հրկիզելոց և Պրուսայի երկրաշարժէ վնասելոց կազմեալ Ցանձնաժողովն երկուշաբթի օրը վերոյին դուռմարուելով Բաղքաքպետական պաշտօնատան մէջ, մասնաւորաբար դրաղեցաւ Նախարարութեանց և պետական պաշտօնատանց ղրկուելիք տասներորդներն։ այդ տումարք, կայսերական հրամանաւ պիտի բաշխուին կառավարական բոլոր պաշտօնեից։ Նմանապէս տասներորդք ղրկուեցան թագաւորական շրջանակաց նախագահներուն, որպէս զի մայրաքաղաքիս ժողովրդեան բաշխուին։ Դալալ բարձրասեռնեան անձանց և օտարազգեաց բաշխելի տումարաց, Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆոնդէր յանձն առած է ստանալ զայնս ի Բերա և Հանրային Պարտուց վարչութեան տնօրէն Սելիմ Մելշամէ էֆէնտի ի Պոլիս։

Պ. ՂՈՒԼԷՐԻՆԷՆ

Տր. Վուլքովիչ, որ պուլկար կառավարութեան կողմէ յատուկ պաշտօն մ'ունի Բ. Դրան մօտ, մայրաքաղաքս հասաւ։

Պուլկար պատուիրակն երեկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց վարչի. նախարարին հետ որք այդ պատճառն միասին կը դտնուէին։

Բեռդրոսպուրգի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշա երեկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ 13էն 18 տարեկան քառասուն և հինգ Փիլիպէցի խլամ պատանիք Պոլիս պիտի բերուին. ասոնց մէկ մասը մայրաքաղաքիս վարժարանաց և մէկ մասն ալ Պերութի մէջ ի նորոյ հաստատեալ Սուլթանիէ վարժարանը պիտի ընդունուին դաստիարակուելու համար։

—Ազգ. Պոլսոյ պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ գաւառին կուսակալն յատուկ երկրաչափներ ղրկած է Ուզուն-Քէօբրիւի Քարա-Պուլէք գիւղն ուր հանքածուխ երեւան եկած է։

—Երեկ իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորուցան Բաղէշի նորընտիր կուսակալ Մէհմէտ փաշա և Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար Նուսրէթ Պէյ։

—Սոֆիայէ առնուած տեղեկութեանց նայելով մեծ Սոպրանիէն շաբթուս վերջն և կամ յառաջիկայ շաբթու պիտի գումարի։

—Կայս. կառավարութիւնն որոշած է որ մայրաքաղաքիս սպանդանոցք միակ անձի մը յանձնուին և Պոլսոյ մէջ միայն քսան երեք սպանդանոցք բացուին որոշուած տեղիք. նոյնպէս մրթուած անասուններէ առնուած տուրքն ևս մեղմուի։ Կայս. կառավարութիւնն այս առթիւ միջոցներ ձեռք առած է որպէս զի վաճառուած մսի գնոյն բարձրանալուն ալ տեղի չտայ։

—Կը լսենք թէ հայ մը ադերսագիր տալով Երմենական նախարարութեան, առաջարկեր է դրօշմաթղթի վաճառել երկաթուղւոյ արժեղիզոց Բրուսի տոմսերուն վրայ, որով բաւական հասոյթ մը պիտի գոյանայ եւմտական դանձուն։

—Զինուորական բարձրագոյն ժողովն նկատելով որ Զաթաճայի շրջակայ ամրութեանց այլ և այլ կողմերը նորոգութեան կարօտ վիճակի մէջ կը դտնուին, ծրագիր մը պատրաստեր է կայս. Իրատէով։ Հետեւաբար նորոգութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ։

—Ըստ Ճերնէ-Լոյսէի, Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիւհտի էֆէնտի Պ. Բրէսէլի հետ իւր ունեցած մէկ տեսակցութեան միջոցին, յայտարարեր է եղեր թէ իւր ծրագիրն ընդունած է։ Այդ տեսակցութեան միջոցին խօսուեր է նաև դերմանացի երկրաչափին կողմէ երաշխաւորութեան համար ձգուելիք գումարին վրայ։

—Ֆէրիդ-էֆէնտի տարեցաւ կայս. անձնապահ զօրաբանակին առաջին զօրաբաժնի երկրորդ կիսապաժնի Միլլիկա և Իսկիւտարի հրամանատար Շեվքէթ փաշայի։ Կըսուի թէ Շեվքէթ փաշա եօթերորդ զօրաբանակի հրամանատար պիտի անուանուի։

—Եէմէնի նորընտիր կուսակալ ձէվիզ փաշա կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած լինելով իւր պաշտօնատեղն երթալու առթիւ կ'Պոլսէն անցնիլ, հրաման տուաղեր է ուղղակի Հիճազ երթալ ուր իւր ներկայութիւն անհրաժեշտ է։

—Երկու օրվ ի վեր մայրաքաղաքս հասած է Ճաղոնի Առնուտական նախարար դեսպանին Թանի Թամէլի, իւր մասնաւոր քարտուղարն Պ. Շեկրա Շէրբ և թարգմանութեամբ զօրաց տեղակալ Պ. Միւրադա Ագաբէյ։ Ճաղոնական պատգամաւորութիւնը Բ. Դրան անդլիական պանդոկը կը բնակի։

Պ. Միւրադա որդին է հանճարեալ հրատարակչին՝ Միւրադա Իշխանին որ անցեալները մայրաքաղաքս այցելած միջոցին այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդած էր Վեհ. Սուլթանին։ Ն. Վեհապատութիւն այն ժամանակ փափագ յայտնած լինելով տեսնել այդ նորահնար հրացանը, Պ. Միւրադա անկից երեք հատ բերած է իւր հետ։

Ճաղոնական պատուիրակութիւնն երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

—Աւստրիական դեսպանատան երրորդ թարգման Լօղոթէթի կոմսն երեկ Վիէննա ուղեւորեցաւ արձակուրդով։

—Սարաստէոի Դուռն հրաման ղրկեր է Հալէպի կուսակալութեան՝ վերջին անդամ ի դէն կոչուած զօրքերը ցրուել։

—Սերբիոյ-պուլկար յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի սահմանագրուելն որոշել Պերկովայի կողմէն, աշխատութեան ձեռնարկեր է, սերբական անդամ Պ. Անկիէլիչ նախագահ անուանուելով։

—Աթէնքի ռումանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Կիքա, որ նոյն պաշտօնով մայրաքաղաքս փոխադրուած է, երկու օր առաջ առատ հանելով իւր պաշտօնի դրութիւն անցաւ։

—Սոֆիէի կը ծանուցանեն թէ Մէհմէտ Թէհլիմանի ընկերակիցներէն բանի մ'աւարակիներ Կէյպրէի մօտերը Պէյթուլլահ անուն աւարակ մը սպաններ են այս օրերս։

—Երէկ գիշեր Պոլսոյ Ուն-Դարան թաղն հրդեհ ծագելով ծովեզերեայ ջաղացք մ'այրեցաւ։

—Ազգ. Պոլսոյ հելլենական դերհիւպատոս Պ. Ֆիլոն առաջին կարգի հիւպատոսութեան ատիճանի բարձրացուեր է իւր կառավարութեան կողմէ, և Սելանիկի հիւպատոսարանի երկրորդ քարտուղար Պ. Քամէնոս՝ Մանսդբրի դեր-հիւպատոս անուանուեր է։

—Մուսթաֆա անուն գործաւոր մը Պէյքօզի մէջ իւր բարեկամաց միայն տան վերնայարկի պատուհանն վար նետուելով, չարաչար մահուամբ մեռաւ։

—Տրապիզոնի Բիւլ դաւառակէն կը գրեն թէ տեղւոյն Հանրային պարտուց վարչութեան գործակալ Մէհմէտ էֆէնտի ոստիկանաց ձեռամբ որք ձերբակալուած չեն տակաւին։

—Տան-ութամեայ յոյն աղջիկ մը տեսնելով որ իւր սիրահարն, յոյն նաւավար մը, ուրիշ աղջկան մը նշանուեր է, յուսահատութենէն քանի մ'օր առաջ ինքզինքը ծով նետեց Բուսիլի-Հիսարէն, սակայն այդ պահուն ծովեզրէն անցնող հրեայ ձկնորս մը ազատեց հէգ աղջիկն որ արդէն մահուան դուռն հասած էր։

—Ազգի գիշերը, Բանկալթիի, Պ. Ժան Վիթալիսի առանը գոցեր մտնելով, Արուեստեան Երիտասարդաց միութեան երեսը տասներ գողցած են, թիւ 0,271,398 եւ 0,300,375։

—Քաղաքապետութիւնն ի պաշտօնէ կը ծանուցանէ թէ անասնոց մէջ ծագած համաճարակ ախտին պատճառաւ Քեազլըճանէի գիւղը չորս տարի ներքեւ առնուած է, ուստի այդ կողմը զրկուած բոլոր անասունք իրը վարակեալ նկատուելով Դավազի մաքրանոցը պիտի զրկուին։

—Երէկ, ածուխ փոխադրող ութ հոգեռնակիրք մեկայի մը նստած Պոլսէն Դարմիտա կ'անցնէին։ Մակոյկը կամուրջին մօտեցած պահուն Գաղը գիւղի շրջնակը կանցնելը ոտոց յարուցած տիրիներէն մակոյկն սկսաւ տատանիլ եւ բեռնակիրք վախնալուն ոտքի վրայ ելնելով, մակոյկը շրջեցաւ եւ բեռնակիրք ու նաւավար ծովն ինկան։ Հասած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ նաւավարն եւ բեռնակիրաց վեցը թէեւ ազատեցան, սակայն միւս երկու բեռնակիրք խեղդուեցան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՅՐԱՆՆԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

ՍԻՎԻԼԻՈՅ ՍԱՓԻՐԻՆ

Այս ոչխարհանուն թատերանուագին նիւթն առնուած է Պոմարշէի հռչակաւոր եռերգէն (trilogie)։ Հա՛ համառօտենք զայն ի ծանօթութիւն ընթերցողաց։ Տոքթ. Պարթոլոյ իւր Ռոզին շնորհարեկ առնուելոյն հետ կուսակալանալ երբ Ալմավիվա երիտասարդ կոմսն՝ օրիորդին գեղեցկութեան յանկուցեալ՝ շնորհիւ Ֆիգարոյ սարիրլին կը յաջողի Ռոզինի սիրոն հրապուրել և վերջապէս ազատել զայն տարեվի ծերունւոյն ճրանտներէն։ Տեսարանք ի Սեվիլիա։ Վարագոյրը քաշուելուն Ա. մավիվա կոմսը կերիտասարդ Ռոզինի տան պատուհանի տակ, գինը տեսնելու յուսով։ Նոյն միջոցին վրայ կը հասնի Ֆիգարօ սարիրլին որ կը խոստանայ պատանւոյն իւր միջոցներով զիւրացնել նոյա սիրալիր տեսակցութիւնները, վասն զի ինք ազատ մուտք ունի Պարթոլոյի տունն։ Առաջին անգամ Ալմավիվա կոմսը կը յաջողի հոն մտնել իբր ուսոյց մը, օրիորդները հմայելու գիշերը։ —Երիտասարդ անգամ կը յաջողի դարձեալ տես տալիս Ռոզինի հետ անոր երթալով իբր փոխանորդ դաշնակի դասատուին որ հիւանդ է, կ'ըսէ։ Դիտաղդութեան դասատուն վրայ կը հասնի Ֆիգարօ անոր խիզն ալ կը հանդարտեցնէ գումար մ'ուսկով։ Վերջին արարատեն Ֆիգարօյի չնորհիւ, Պարթոլոյի ամէն դժուարութիւններ ի դերեւ հանելով Ալմավիվա Ռոզինի երջանիկ առնուիլը կ'ըլլայ։

Այս թատերանուագը Ռոսինիի չորս հրաշակերտից մին է։ Առաջին անգամ երբ ներկայացուեցաւ ի Հռոմ, 1816ին, այս խաղը չարաչար սուլուեցաւ։ Երիտասարդ հեղինակն որ 13 օրուան մէջ զայն գրած էր, կը զգար թէ իւր գրածը հրաշակերտ մ'է, եւ թէ սուլուելուն պատճառն էր իւր կարծեցեալ յանդգնութիւնն որով հարձակեր էր այդպիսի նիւթի մը վրայ գրել զոր արդէն երգած էր Բայիչիելլօ։ Յաջողդ երեկոյին ներկայացումն իրեն յաղթանակ մ'եղաւ, եւ այն օրէն հետէ ուշադրեալ մեծ թատերարերանք անգամներ կրկնած են անոր նուագերն։ Եւ յիրաւի նա տիպար մ'է զուարճական դեղեցկութեան։

Ինչ պատասուշ փափկութիւն ունի Ա. արարատածին մէջ Ալմավիվայի նուագերգը (Cavatine) և mineur եղանակաւ։

Ահա ժպտի լեզուս երդով
Դիմեցեցուցեն արշալոյս։

Ինչ աշխոյժ եւ ոգի Ալմավիվայի անուծից մէջ տարտղալի ամրոխին դէմ։

Մեկնի գացէք, ով անծանոթք։

Բայց ամենէն նշանաւոր հատուածն է անուտարկոյս այն որ լսու մեծ քնարգաստի մը Ռոսինիի ամբողջ հանճարն երեւան կը հանէ և գոգցնս կը պատկերէ զայն,—Ֆիգարոյի մասից երգը։

Ճարտարապետ Բեռնարդ Լեմ

Ռոսինիի ամեն գրութեանց և հետեւաբար ամբողջ երաժշտական արուեստին մէկ գոհարը կը համարուի նմանապէս Ալմավիվայի և Ֆիգարոյի երգանուագը։

Այսոր ղրաց գոնդ մը կուգայ։

Մեր ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վերջապէս Ռոզինի նուրբ եւ փափկանուագ նուագին վրայ։

Այսպէս մէջէն ձայն մը գաղանի
Կնոջ անուշ կը բարեաւ...։

Եւ ղրաց գոնդ մը հանդարտ։

Ամենայն ինչ ի մեր ի հանդարտ։

Ինչ ինչ ուրախ ոգեւորութիւնք

[illegible] տնի	102
Մեծ Բրիտանական միացեալ	379 37 1/2
Ն գանձական (արտաքին)	66 7/8
Գրիգորեան տեսակ	359 37 1/2
5 % Հնդկական	327 50
Զեռ Լանդարդի վրայ	25 39

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 24 Դեկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկո

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քննչական Սեբի Դ	14 87 1/2
Եգիպտական	379 37 1/2

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ [5]

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ա.

ԴՊՐՈՅԱԿԱՆ ՎԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երկու խօսք, որպէս ներածութիւն։

Դպրոցը մանկական հասարակութեան մի ընկերային մասին է, որոյ, ինչպէս նաեւ ամէն մի այլ ընկերութեան, անդամները միմեանց հետ կապուած են մի «ընդհանուր» շահով, այն է դաստիարակութիւն ստանալու նպատակով։ Ինչպէս ամէն մի նպատակի, նոյնպէս և դպրոցի նպատակին (զոր զանազան տեղեր և զանազան ժամանակներ մարդիկ տարբեր կերպով են հասկացած և կը հասկանան) հասնելը կապուած է շատ մի արտաքին խոչընդոտներու հետ, որոց «նախ» յաղթել պէտք է։ Այդ խոչընդոտները կարող են երկու աղբիւրներից ծագիլ։ մէկ՝ նոր մանկական հասարակութեան անդամոց փոխադարձ յարաբերութենէն, և այս գլխաւորն է, և երկրորդ՝ նոցանէ անկախ արտաքին պատճառներէ։ Այն «միջոցներն», զորս դպրոցի «հեղինակութիւնը» (տեսուչ) ձեռք կառնու այդ խափանութիւնները հեռացնելու համար, կը կոչուին «դպրոցական-վարչական կարգադրութիւններ կամ կանոններ»։ Դպրոցական վարչութիւն կամ կառավարութիւն ըսելով, ուզեմն, պիտի հասկանանք դպրոցական հեղինակութեան առաջնորդութեամբ և հսկողութեամբ մէն մի աշակերտի (ընկերութեան անդամի) դպրոցի ա՛ն օրոշ կանոնների համաձայն ընթացքը, որը կերաչխաւորէ դպրոցի նպատակին հասնելը։ Դպրոցական վարչութեան մարմինը կը կազմեն դպրոցի տեսուչն եւ վերակացուները։

Դպրոցական կանոններէն ոմանք նոյնքան «հին» են, որչափ և «դպրոց ասածդ» ինքը, իսկ միւսները դարերու և ասանեակ դարերու ընթացքի մէջ են կեանքի հանդամանց, ժամանակի հոգւոյ և պահանջներու փոփոխութեանց համաձայն հետզհետէ ծնունդ առած և կատարելագործուած։ Սարսափ բնականաբար կարելի է հեռուցնել, որ ո՛րչափ մի դպրոց դպրոցական վարչական կանոնների կողմանէ պարզ եւ նահապետական է, այնչափ և նա զարգացման կողմէ ստոր է, ինչպէս նահապետական վիճակի մէջ դտնուող մի պետութեան «պարզ» եւ «բարբարոս» օրէնքները՝ մի պարլամենտական պետութեան «բաղադրեալ և մարդասէր» օրէնսդրութեան առաջ։

Արդ՝ դալով Կ. Պոլսոյ հայոց դպրոցներուն, պիտի ցաւելով խոստովանիմ, որ դրբա այդ կողմանէ մի խառնափնդոր կերպարանք կը ներկայացնեն. ո՛չ «բոլորովին» նոր են նորի նման եւ ո՛չ «հին» հնի նման, այլ մի խառն «կէս միջնադարեան» բան։ Այդ տեղ դուք կը տեսնէք «չորս» տարեկանէ սկսեալ երկու տեսակ աշակերտներ, որք զանազան դպրոցական անուններ կրող կարգերի են բաժնուած, որք են. «Ընտելարան» (4-6 տարեկան), «Կրտսեր նախակրթարան» (6-10 տ.), «Բարձր նախակրթարան» (10-12 տ.), «Ուսումնարան» (12-15 տ.)։ Բաց ի սոցանէ կայ և մի հնդդասարանեան «Կենտրոնական վարժարան», որոյ առաջին երեք դասարաններն Ուսումնարանին, իսկ վերջին երկուսն բուն «վարժարանին», (15-17 տ.) կը համապատասխանեն։

Աշակերտաց տարիքի կարգը ճիշդ չպահպանուիր ըստ որում նախակրթարանները 8—12 տարեկան տղայոց հետ կը նստին 14—17 և աւելի տարեկան պատանի դասընկերներ։

Ուսուցիչներն և զիրի կէս աւուր դասերուն աշակերտները ճիշդ ժամանակին չեն գտնուիր դպրոցի մէջ, ինչպէս նաև ուսուցիչը, որը «յաճախ» 10-20 վայրկեան կ'ուշանան դասերէ։ «Երբեմն» եւ թեթեւ պատճառով ուսուցիչը դասեր «բաց կը թողուն», իսկ աշակերտը «բացակայ» կը գտնուին դրպրոցէն։

Հետզհետէ շարունակ դասախօսութիւնները չեն լսիր «իւրաքանչիւր» դասարանի մէջ, այլ փոխնիփոխ դասեր և սերտողութիւններ կը լլնին։ Օր կը պատահի որ «միայն մի դաս» կը տրուի ամբողջ դպրոցի մէջ և օր՝ որ երկու, երեք, մինչև չորս դաս կը տրուին։ Դասերն և սերտողութիւնները կ'սկսուին առաւօտեան 8 ժամէն և կը շարունակուին, ձմեռը, մինչև ժամը 4ն զկնի կէս աւուր, իսկ ամառը՝ դարձեալ մի քանի ժամ ևս աւելի ուշ։ Դասամիջոցներ չկան, միայն ճաշելու պատճառաւ առաւօտեան 11ին էն մինչև ժամ 1ն զկնի կէս աւուր արձակուրդ կը տրուի։ Աշակերտաց մեծ մասը դպրոցի մէջ (սեղանատունը) կը ճաշեն, իսկ փոքր մասը (մեծերի բնակուղները) տուն կ'երթան ճաշելու։

Դպրոցի անօրէնը (տեսուչ և վերակացու միանգամայն) ընդհանուր դահլիճի ամենեն կը հսկէ աշակերտաց, որը ընդհանրապէս հանդիսատ նստած (գտնէ ևս այսպէս տեսի) իւրեանց «զանազան և զարմանալի» դասագրքերու վրայ կը նային։

Տները շատ չկան, ամենայն արձակուրդն ևս միայն մէկ կէս ամիս կը տեւի, Յուլիս 15էն ցկն Սեպտեմբերի։

«Մեծ»ն արդիւնաւոր է պետական օրէնքով, ուրիշ շատ տեսակ պատիժներ ևս չկան, և ի՞նչ պէտք, զի աշակերտք ամբողջ ցերեկը (և այն ամիսներ և տարիներ շարունակ) «հնդկական ապէթ»ներու (միայնակեաց) պէս այնքան անշարժ կը նստին, որ կը թմրին, կ'ապշին կը մնան։ Շատ շատ, տաղտուկը փարատելու համար, խեղճերը քիչ մի զրոյց կ'անեն իրար հետ և ջրաստի քարի նման «խուլ» ապմուկ հանելով փոխադարձաբար կը նպատեն (օր օր կ'ասեն) միմեանց, մանաւանդ ամառուայ շոգերին, մի զկնի միոյ Մորֆէոսի գիրկն ընկնելու։ Ուր չկայ անկարգութիւն, այնտեղ չկայ և պատիժ։

Իսկ ինչ վարձատրութեան (պարգեւաբաշխութեան) կը վերաբերի, օ՜, այդ մեծաչուք հանդիսիւ կը կատարուի չքեղապէս զարդարուած դահլիճի մէջ։ Այստեղ նախ կ'արտասանուին զանազան լեզուներով (և ոչքան շատ տեսակ այնքան աւելի լաւ) «ճառեր», որոց մէջ ճառախօսք բաւական բառեր չեն գտներ օրուայ հանդիսի հերոսները տարփողելու համար, և ապա կը բաշխուին աշակերտաց զանազան դեղակազմ դրեանց հետ գովասանական թերթեր և աւարտման վկայականներ։

Անդրադարձ։

Դպրոցական վարչութեան այս միջնադարեան ձեւն այն անյարմարութիւններն ունի որ։

Ա. Հանրակրթական հասատատութեանը, «ընտելարան», «կրտսեր նախակրթարան», «բարձր նախակրթարան», «Ուսումնարան», «Կենտրոնական վարժարան» անուններն տալով «Ուսումնարան» դասարանի մէջ չլինիթ ուսումնական յառաջ բերած կը լլներ։ Եւ յետաւ, ե՞նչ խորհուրդ ունի իւրաքանչիւր «2 կամ 3» դասարանը որպէս առանձին դպրոց համարիլն և նոցա անուններ տալը։

Բ. Պատանիները (14-17 և աւելի տարեկան) տղայոց (7-14 տ.) հետ դասընկեր լլնելով կարող են առաջինները վերջինոցս վերայ տիրող և այլ չարերաբ ազդեցութիւններ ունենալ. սա բաղմաթիւ փաստերով ապացուցած ճշմարտութիւն է։

Գ. Աշակերտները ճիշդ ժամանակին դպրոց չերթեւեկելով և դասատուներէն ոմանք որոշ ժամին և վայրկենին դասարանը չմտնելով ո՛չ եթէ միայն ուսման կորուստ կը լլնի ի վնաս աշակերտաց, այլ եւ վերջինքս այսպիսով չեն կարող դաղափար կազմել «ճշդութիւն» ասած բանի վրայ, ճշդութիւն կասեմ, որը, որպէս մի «միջական առաքինութիւն» (որին իւրայ տեղը պէտք է վարժիլ), ամեն մարդու, ամեն գործի մէջ «անհրաժեշտ» է։—

Դ. Ամբողջ ցերեկը «անընդհատ» դասեր և սերտողութիւններ շարունակելը կը բթացնէ աշակերտները և կը մեռցնէ նոցա մէջ «հետաքրքրութիւնը», որը ուսման «առաջնորդող թելը» հոգին է։

Ե. Երկար, շարունակ նստելէն յառաջ կուգան, մանաւանդ «օրիորդաց» համար, տեսակ տեսակ հիւանդութիւններ։ այս բանը Գերմանիայում վիճակագրական ցուցումներով ապացուցուած հաստատ իրողութիւն է։

Զ. Պարգեւաբաշխութիւնը «մանկանց» մէջ «միջական առաքինութիւններ», ինչպէս «աշխատասիրութիւն, հնազանդութիւն, կարգապահութիւն, ճշդութիւն» եւայլն ծնեցնելու համար յիրաւի մի նպատակայարմար միջոց, խեթան է, այո՛, բայց «մի՛միայն մանկանց» մէջ, որը դեռ ևս «անդիտակցաբար» կը գործեն «օգտակարը և բարին», այլ ո՛չ 14-20 տարեկանների մէջ որը արդէն «գիտակցաբար» կը գործեն, «գիտութիւնը գիտութեան համար» կ'ուսանին. դրբա գովասանական թերթեր դեղակազմ գրքեր եւայլն պարգեւ տուողները իրենց համար ո՛չ եթէ պատիւ ու պարծանք կը համարին այլ «կատարեալ անպատուութիւն»։ Ինոցա հետ այդպէս վարուիլը նոցա երեխայի տեղ դնել, նոցա ծաղրել կը նշանակէ։

Եւ որովհետեւ պարգեւաբաշխութիւնը կարող է նպաստել աշակերտներուն մէջ այն մոբի արմատանալուն թէ մարդս «մի՛միայն» նորա համար պէտք է ուսանի, որ ուրիշները իրեն գովին, պարգեւներ տան և կամ թէ լինքը ապագայում «գեր գեր» պաշտօններ ձեռք բերել, «չքանշաններ» ստանալ և այլն կարողանայ, ուստի դա «ճշմարիտ» կրթութեան գործին, այն է «բարոյական ընաւորութիւն» ստեղծելուն որպէս խոչնդոտն կը հանդիսանայ։

Պարգեւաբաշխութիւնը մի «միջնադարեան» ինստիտուտ է, որը դեռ այսօր ևս (յաւալի է ասել «լուսաւորեալ» Ֆրանսիայում անգամ) կը պահպանուի կաթոլիկ կրօնական միաբանութեանց մանաւանդ Յիսուսեանների դպրոցաց մէջ, որոց «միակ» նպատակն է հռոմայ աթոռի համար «կոյր հնազանդների հօտեր» պատրաստել, որպէսզի դոցանով յաւէտ անասան մնայ Պետրոս առաքեալի դահը։

Պետ. Ե.

Ա. Ընտելարանը «բայէ բաց» զատել ուսումնարանէն և մանկապարտէզ (քառամեայ շրջանով 4-8 տարեկան) անուան տակ գետեղել մի պարտէզաւոր շէնքի մը մէջ։ Եւ որովհետեւ մանկապարտէզներու արձակուրդը փոխանակ ամառուան՝ ձմեռն լլնելու է, ուստի բոլոր ընտելարաններն այն դեկտեմբերը 10 էն արձակել մինչեւ առաջիկայ ամի մարտի 1։ (իսկ այդ միջոցին կազմել բոլոր մանկապարտէզների համար մի «ընդհանուր» կանոնադիր և ծրագիր), զայնս գարունէն մնոր հիման» վրայ բանալու և շարունակելու համար։

Ցարիժամ զանազան անուններուն տակ դասութիւն ունեցող դպրոցներն վերածել մի ութամեայ դասընթացքով (8-16 տարեկան) «ընդհանուր» անուն կրող հասատատութեան, այն է Ուսումնարանի, ուստի աւարտողները կ'ստանան «հասատութեան» վկայական և իրաւունք կունենան «առանց հարցաքննութեան» մտնել երկամեայ դասընթացքով «Մասնագիտարան կոչուած «բարձրագոյն» ուսումնական հաստատութիւնը (16-18 տարեկան)։ Այս հաստատութիւնը գլխաւորապէս կը մտնեն «հոգեւորական, ուսումնական» (պաշտօնեաներ) և «առեւտրական» դառնալ ցանկացողներ։ Մասնագիտարանի մէջ կարելի էր «առաջիմ» միայն «երեք» մասնաճիւղ հաստատել, այն է աստուածաբանական, մանկավարժական և առեւտրական, ուր մինչեւ կէս օր տեսական՝ իսկ զկնի կէս աւուր գործնական պարապմունք կը լլնէին։ Առաջինների գործնական պարապմունքը կը լլնէր «բարոյներ և ատենաբանութիւններ» անելու մէջ վարժիլն, երկրորդինը, «տրձնական» դասեր տալով դասատանդուներուն ձեւի մէջ վարժիլն, իսկ երրորդինը՝ իւր հօր կամ մի օտարի «վաճառական կամ հաշուատնեկի» մէջ առեւտրական գործողութեանց հետ ծանօթանալ և վարժիլ նոցա մէջ (ինչպէս այդ ընդունուած է Գերմանիայում)։ Ուսումնարան «ուսանողները» կ'ստանային վկայական (դիպլոմ)։

Բացի դոցանէ պէտք է, ինչպէս արդէն «մոռդրութիւն ուս կայ», բանալ «արհեստաւոր» դասի համար թէ արդայոց և թէ օրիորդաց «քառամսեայ» դասընթացքով «արհեստանոցներ», ուր նոյնպէս մինչեւ կէս օր ուսմունք կը ստանային, իսկ զկնի կէս աւուր «գործնական» պարապմունք կ'ունենային։ Ուսումնարանի երրորդ դասարանէն աւարտողները պէտք է ուղղակի առանց հարցաքննութեան Արհեստանոցի, առաջին դասարանը մտնել կարողանան։

Մասնագիտարանի պաշտօնը կարող էր կատարել այժմեան կենտրոնական վարժարանի բուն վարժարանական մասն, որ է չորրորդ և հինգերորդ դասարաններն։

Բ. Դասատուներէն և աշակերտներէն դպրոց յաճախելու նկատմամբ խիստ ճշդութիւն պահանջել։

Գ. Այստեղ ևս այլ եւս մեծ տարբերով աշակերտներ չընդունիլ փոքրներն (տղայքն) դասարանը։

Դ. Իւրաքանչիւր դասէն յետոյ 10ական վայրկեան, իսկ երկրորդ դասէն յետոյ կէս ժամ հանդստեան միջոց տալու է, որպէսզի աշակերտք (ցանկացողք) նախաճաշելու համար ևս ժամանակ ունենան։

Ե. Բոլոր դասախօսութիւնները պէտք է հետզհետէ անել և վերջացնել ժամն 1ին զկնի կէս աւուր։ Առաջին դասարանի մէջ օրական 3 դաս պէտք է նշանակել, երկրորդ և երրորդ դասարաններու մէջ օրական չորս չորս դաս, իսկ Ութակարգներու մէջ մինչեւ ութերորդը՝ հինգական դաս։ Իւրաքանչիւր դաս պէտք է տեւի ամենն մի ժամ, իսկ ձմեռն 50 վայրկեան։ Սերտողութիւնը և ձեռագործութիւնը 2 ից մինչեւ 3 ժամ տեւողութեամբ, (հանդստեան դասամիջոց անելով ի հարկէ), պէտք է զկնի կէս աւուր անել տալ։ առաջինը՝ հերթապահ վերակացուների (միւնոյն ուսուցչական խմբէն՝ հերթով), իսկ երկրորդը՝ ձեռագործութեան վարժուհւոյ հսկողութեան ներքոյ։

Զ. Պարգեւաբաշխութիւնը, որպէս կրթութեան գործին համար մի վնասաբեր սովորութիւն, «խսպառ» վերացնել։

Դ. ԲԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

(Առեւտրական Սենեկի Լրագրէն հաւաքեալ)

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴԻՆԵՐ

Կ. Պոլիս, 6 Դեկտեմբեր 1886

Կարգը ցորեն	Լաւագոյն	Ցածրագոյն
Ռուսիոյ	59.60	42.43
Պեսարաբիոյ	— —	— —
Ռումելիի և Ա. Պոլսոյ	59.60	40.42
Բուսսորա և Սամսոն	59.60	40.42

Վաճառեցաւ 5000 քիլէ։ Պատրաստ չիկայ։ Հրապարակն հաստատ է։

Ցորեն կէրտա և Ալեմա	Լաւագոյն	Ցածրագոյն
Ռուսիոյ, Պանուբի Պոլսոյ, Ռումելիի	57.60	23 1/2.25

Վաճառեցաւ 15.000 քիլէ։ Պատրաստ 22,000 քիլէ։ Գիները բռնուած են։

Կարագ ցորեն	Լաւագոյն	Ցածրագոյն
Պուրկազ	57.58	22 1/4.22 3/4
Փիլիպէ	57.58	22 1/4.22 3/4
Վառնա, Պազարճիք	57.58	22 1/4.23 1/2
Կալաձ, Պրայիլա	— —	— —

Վաճառեցաւ 40,000 քիլէ։ Պատրաստ 120,000 քիլէ։ Գիները բարձրանալու հակամէտ են. թէեւ հրապարակի վրայ գնողք սակաւաթիւ են, սակայն արտադրիչ կեդրոններէ դոհացուցիչ տեղեկութիւնք կը հասնին։

Եգիպտացորեն	Լաւագոյն	Նոր ելք
Դանուբ	— —	12 1/4.12 1/2
Սեւ Ծով	56.60	13 1/2.
Բուսսրի	— —	— —

Վաճառեցաւ 1500 քիլէ Վարնա տեղւոյս համար 13 1/2 էն թիւղերէով։ Պատրաստ 5000։ Գործերը կանոնաւոր են։

Գարի	Նոր ելք
Սեւ Ծով	— —
Բուսսրի և Դանուբ	11.11 1/2

Վաճառուում չիկայ։ Պատրաստ 12,000 քիլէ։ Հրապարակը բոլորովին հաստատ է և գները սկսած։

Զավրաթ, քիլէն 14 զրուշ։ Վաճառում չիկայ, ո՛չ ալ պատրաստ։

Բրնձեղէնք	ելք
Իզմիր և շրջակայքը	23
Բուսսրա »	24

Վաճառեցաւ 400 պարկ Բուսսրի և Եալովա 24 էն։ Պատրաստ չիկայ։ Հրապարակը սկսած է։

Բանաստեղծ	ելք
Ուզուն քէօբրիւ	58
Բուսսրա	60

Վաճառեցաւ 50.000 օխա Բուսսրի 58-60 փարայէն օխան։ Հրապարակը դադրած է։

Լաւագոյն (ոսկին 100 զրշէն)	100 օխան զրշ
Օրտու Տրապիզոն	95 100
Դանուբ	90
Բուսսրի	— —

Վաճառեցաւ 800 պարկ Օրտու, և Տրապիզոն 100 օխան 90-100 զրշէն։ Պատրաստ 50,500 օխա։ Կանոնաւոր գործեր կը լինին տակաւ գներով։

Ոլոռ (պէզէլիա)	օխան	ֆրանկ
Պալքէսիր	85.	
Սուրիա	65.70	
Դարդանել	63.70	
Զիլէ	60.	

Վաճառեցաւ 40,000 օխա Պալքէսիր և Զիլէ 60-70 զրշէն օխան։ Պատրաստ 100,000 օխա։ Այս գներով գնողք կը գտնուին։

Բինդիրլի հատիկ	օխան	ֆրանկ
Սեւ Ծով	—	50
Մարմարա		չիկայ

Նշանակութեան արժանի գործ չկայ։

Բակլա	օխան	ֆրանկ
Պանդրմա	—	27
Մարմարա	—	28

Վաճառում չիկայ։ Պատրաստ նոյնպէս։

Սոռամ	օխան	ֆրանկ
Պալքէսիր	—	—
Իզմիր		չիկայ
Մերսին և Ադանա		90.92

Վաճառեցաւ 350 պարկ Մէրսին, օխան 90-92 փարայէն։ Պատրաստ 80,000 օխա։ Հրապարակն հանդարտ է։

Խաշխաշ օխան 50 փարա—Ցիշատակութեան արժանի գործ մը չկիայ։

Բամբակի հատիկ, օխան 25-26 փարա։ Գործ չկիայ։

Վարսակ, քիլէն 9-9 1/2 զրուշ։

Վաճառեցաւ 30.000 քիլ Բուսսրի քիլէն 9-9 1/2 զրշէն։ Պատրաստ ապրանք հաղուագիւտ են։

Ալիւր	դրամ	զրշ
Օտեսա, Ա. տեսակ		100—115
» Բ. »		102—108
» Գ. »		98—
Աղիմա—ըստ տեսակին		98—
Պրայլա, Թ. 3 և 4		—
»		—
» խառն		88— 90
Կալաձ 2 և 3		—
» 00 1/2 000		—
Վառնա		87— 88
Բուսսրի (երկթուզիով)		90—
Մարսիլիա		—

Վաճառեցաւ 25,000 պարկ. պատրաստ 15,900 Օտեսա. Ադիմա, Պրայլա, Կալաց, Բուսսրի և Մարսիլիա չիկայ։ Հրապարակը հաստատ է ցորենի գնոյն բարձրանալն պատճառաւ. հրապարակի վրայ գնողք կը գտնուին։ Կ. Պոլսէն զրկուած ապրանաց դուսարն է 1900 պարկ։ Տեղական սպառմունք կը հասնին 23,100 պարկի։

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Ալիւր. Հաստատ 100 տակառ ռուսական. վաճառեցաւ 100. պատրաստ 100։ Գիները բռնուած են։

Ոսկ. Հաստատ 500 տակառ. վաճառեցաւ 150. պատրաստ 2800։ Գիները անփոփոխ են։

Շուէդ. Հրամանատանը՝ տակառով կէնդինարը 128. պորիսով 124. ռուսականը՝ պարիսով 110. Թրիէստ Ա. տեսակ 118, Բ. 115—116 և Գ. 110—112։— Հաստատ 3240 պարկ Թրիէստ և 500 ռուսական. վաճառեցաւ 3240 Թրիէստ. պատրաստ 7000 Թրիէստ. 1500 պարկ ռուսական և 260 տակառ հրամանական։ Հրապարակը հաստատ ու գործօն է Թրիէստ եկած ապրանաց համար։

Խոռոչ. Ռիս Ա. տեսակ 11 և Բ. 10.50 1— Հաստատ 500 պարկ. վաճառեցաւ 1500. պատրաստ 3500։ Գիները միշտ բարձր են։ Շատ մը գնողներ եղան փափանալով որ գներն պայսէս չարունակեն միշտ բարձրանալ։

Բրէյ. Ճէնովա Ա. տեսակ 40 ֆրանք և Բ. 59 1/2. Բիզոն Ա. տեսակ. 43 ֆրանք և Բ. 42 1/2. Եգիպտական պարկը 100-112-114. հնդկական պարկը 90-95-118։—Հաստատ 700 պարկ իտալական և 400 անգլիական. վաճառեցաւ 350 անգլիական և 700 իտալական. պատրաստ 400 իտալական և 7000 անգլիական. հրապարակը հանդարտ է և գիները քիչ չատ բռնուած։

Մոնտ. Հաստ. 1000 տնտակ պելէֆական և 300 ֆրանսական. պատրաստ 6300 պելէֆական և 500 ֆրանսական։ Հրապարակը կայուն է և գիները քիչ բռնուած։

Թրէբոլ. Վաճառեցաւ 3000 ամերիկեան և 8000 տնտակ ու 100 տակառակ ռուսական. պատրաստ 17,000 ամերիկեան և 14,000 տնտակ ու 1100 տակառակ ռուսական։ Հրապարակը գործօն է թէ՛ տեղական սպառմանց և թէ՛ Թրէբոլիի համար։

Սպալ. Հաստ. 1000 տնտակ. վաճառեցաւ 1700. պատրաստ 9000։ Գիներն կայուն են։

Ամերիկա Նիւ-Յորք. Այս կիսամսեայի մէջ հրապարակը բաւական գործօն էր և պատրաստ ապրանաց վրայ մէկ քանի գործեր եղան։

Լոնդոն. Նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

Պասրա. Մուսի գոյն նորաձեւութեանց վրայ լաւ գործեր եղան։ Կարմիր գոյներու համար խնդրանք սահմանափակ են։

Երէւան. Հաստ. 180 թմնոյ. վաճառեցաւ 320։ Հրապարակ։ բաւական գործօն է լաւ որակ օղերու գնեցկութիւնը կը նպաստէ ապրանաց առաքման ի Սեւ-Ծով։ Գիները սկսած են։

Պուրսա. Վաճառեցաւ 200 տնտակ. պատրաստ 900։ Հրապարակը հանդարտ է։

Գոմ. (Փրանսական) Վաճառեցաւ 100 տակառակ պատրաստ 8000։ Գիները կայուն են։

Ակռ. Վաճառեցաւ 20 կենդինար. պատրաստ 50։ Գիները բռնուած են։

Թրէբէզ. Վաճառեցաւ 300 տնտակ. պատրաստ 700։ գիները բռնուած են։

Զմիւռնիա. Վաճառեցաւ 300. պատրաստ 1300։ Գիներն անփոփոխ են։

Հանդանոպ. Հաստ. 8000 թմնոյ Բարտիզ. վաճառեցաւ 10.000 թմնոյ զանազանք. պատրաստ 10,000։ Հրապարակը կայուն է և գիներն անփոփոխ։

ՄՈՐԹ ԷՆԴ. Այս կիսամսեայի մէջ նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

Կոֆէ, ոլիարէ, ոյնարէ, Դապարդի եւ այլն. Վաճառում չեղաւ։

ԱՐՏԱՔՈՒԹԻՒՆՔ

Թ. ֆրանկ. Պատրաստ 4500 պալէտ. վաճառեցաւ 20 պալէտ Պէյ Պազար 13 զրշէն, 14 Զէյթքիւ 14 3/4էն. 10 Էնկիրի 14 1/2էն օխան։ Հրապարակը հանդարտ է, գիները սկսած և գնողք սակաւաթիւ։ Լոնդոնի մէջ գործ չեղաւ։ Վանայ տեսակը կը պակսի։

Մերսին. Պատրաստ 110 պալէտ. վաճառում չկայ։ Հրապարակը հանդարտ է և գնողք կը պակսին։

Շերամ. Նշանակութեան արժանի գործ մը չեղաւ։

Բուրդ. Վաճառում չ'եղաւ։ Հրապարակը հանդարտ է։

Բամբակ. Վաճառեցաւ 500 պալէտ Սամսոն, Իզմիր եւ Մարսոն 6-7 զրուշէն օխան։

Կանեփ. Հրապարակը կայուն է։

Կապան. Պատրաստ 3000 կոր. վաճառեցաւ 170 Սուտիքա 70-81 ֆրանքէն, 310 նոր Շերվան Նամազի 20էն, 700 Դարապաղ 30-32էն, 205 Գաղաք 36-37էն, 155 Տէրսիմ 63էն, 90 Շիրդէ և Վէրին 34-47, 70 Շերվան եւ Բուլա 92 զրշէն, 1400 տեմր Թէրազան մէկ քառակուսի մետրը 20 ֆրանքէն եւ 300 կոր զանազանք։ Ամերիկայի համար եղած գնմանց պատճառաւ հրապարակը բաւական գործօն է։

Ադէն. Պատրաստ 680 տնտակ. վաճառեցաւ 50 տնտակ Գարահիսար 124-125 զրշէն. 4 Թոգատ 135էն. 3 Կէյվէ 120էն, 6 Գոնեա 115 1/2-120էն. 1 Համիտ քէօյ 125 էն և 6 Նալլը Խան 129էն օխան։

Գուլ Իսէ. Պատրաստ 13000 օխա. վաճառեցաւ 1500 օխա Դալայնբը 26 զրշէն, 500 օխա առաջին տեսակ ապիտակ Գայսէրիյէ 37էն. 1000 օխա Գայսէրիյէ 27էն. 1000 դեղին Գայսէրիյէ 23-24էն օխան։ Հրապարակը լաւ բռնուած է։

Ճեհրէ. Պատրաստ 1500 պարկ. վաճառեցաւ 67 Թոգատ 6 3/4էն օխան։ Հրապարակը հանդարտ է և գնողք սակաւաթիւ։

Մահմուդիէ. Պատրաստ 1000 օխա. վաճառում չկայ։ Հրապարակը հանդարտ է։

Սալոնիկ. Պատրաստ 2000 օխա. վաճառեցաւ 300 օխա Թոգատ 18 զրշէն օխան։ Խնդրանք սահմանափակ են։

Դեպոն. Հեղինամ. Պատրաստ 2000 օխա։ Գործ չեղաւ։

Մոսուլ. Պատրաստ ապրանք կը պակսին։

Կարսն. Վաճառեցաւ 1500 Տրապիզոն և Կիրասոն 100-105էն կենդինարը։ Հրապարակը հանդարտ է։

Խարպուտ. Վաճառեցաւ 200 կենդինար 64-70էն։ Պատրաստ 2500։ Գիներն անփոփոխ են։

Նուշ, ընդուզ, գետնընդուզ, հանանդուտ. Նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

ԱԶԳ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԾԽԱԼՈՏԻ ԲԼԺԻՆ

Կը ծանուցուի հասարակութեանդ թէ մանաւանդ Ծխախոտներու Մթերանոցն, Բերայի մեծ փողոց, Սիրթէ տանէր, վերջերս ուղղակի Հաւանդիէն ստացած է այլ և այլ տեսակ սիգարներ, որոնք.

Գործարան	Անուն	Հարգ զրշ
Ուբման	Նոր Բլոնտ	6
Գարանա Գաւրայալ	Ռէկլամ Ֆին	5
Բաւգարաս	Թրդ. սոբէրֆին	5
Եուլիան Արվարկ	Նոր Բլոնտ	5.20
» »	Գաղտ. էքսթրա	4.20
Անդոնիա Գանտոքս	Ռէկլամ պրիմիէր	4
Բաւգարաս	Գոնդ Ֆին	2.30
Ուբման	Թրդ. էքսթրա	2.30
Ֆ. Բ. տէլ Ռիո	Պրէմ Ֆին	2.30
Ն. Մարգինկ	Գոնդ էքսթրա	2.20
Պոք և Ընկերութիւն	Էքսթրա	2.20
Եուլիան Արվարկ	Թրդ. Ֆին	2.10
Ֆ. Բ. տէլ Ռիո	Էքսթրա Ռուլիպ	2.10
Անդոնիս Գարանչօ	Բէ. տէ լա Ռիւա	2
Ֆ. Տարտաղ	Գաղտ. բրդ.	2
Լորէնզ Թրէսիսէրոս	Բէկ տէ լա Ռիւա	2
Ե. Ա. Կաչիա	Թրդ. Ֆին	1.50

Ասոնցմէ զատ կան նաեւ ուրիշ տեսակներ՝ 1էն մինչեւ 15 զրուշ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

6—15

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1887

ԹՍԻԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԿ

ՍԵԳԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ԳԻՆ 40 ԲԱՐ.

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ (ԱՐԱՍԵԱՆ)

Այս տարեւան պարզ օրացոյցը կը պարունակէ նաև Վեհ Տ. Տ. Մարար Ս. Կաթողիկոսի պատկերն։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակներն վաճառական չեն։

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան դրասենեակը, Կ. Պոլիս Մեծ Նոր Խան, միջնայարկ, թիւ 49 և բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

Պ. Պ. ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ հասարակութեան թէ Լիսոնի սոմնոպարեւոր և լաւագոյն գործարանաց հետ յարաբերութիւն հաստատած լինելով, այս անգամ ևս այլեւայլ տեսակ ընտիր ՄԵՏԱՔԻՍԵԱՑ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ հաստաբաժ մը ինչպէս նաեւ Փարիզ վերին նորաձեւութեան վերաբերող կանոնիներ եր բերել տուած են յոյժ հմտեան և չափաւոր գներով։

Ցիշեալ վաճառատունները կը գտնուին ի Մեծ-Շուկայ Կ. Պոլսոյ։

Ի Քէպապճի-խան	թիւ 3. 4.
Ի Քիւրքճիլէր	» 21.
Սանասալ Պէյսթէնի դուռը	» 34.
Ի Գալաթաքըլար պարը	» 31. 33.

9—36

ՏՕՔԹԵՐ ՄԵԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղիական և ծննդական գործարանաց վերաբերեալ տախց։ փոխադրած է իւր հիւանդ ընդունելու տեղն, Կալաթա, Կամուրջին դէմ ԲԻԼԱՆԹՕ-ԽԱՆ (3 թիւ), ուր կը գտնուի ամեն օր։

ԱՌ ԵԹՈՂՍ

Ցաճախ կը պատահի որ կուրծքը կը յոգնի ծխախոտի մուխէն եւ ընչափոդի խողովակները կը դրդռին։ Այս պարագային մէջ, լաւագոյն բանն է ՆԻԲՈՍԻՏԻ բասդիլ մը առնուլ մէն մի գլանիկէ յետոյ։

Այս հեշտահամ շաքարհատը կը զովացնէ ընչաւութիւնը, կը մեղմէ խողովակաց

ՄԷՀՄԷՏ ՈՒՍՏԱ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԻ ԴԱԲՈՒ ՃԷԼԱԼ ՊԼԾ ԽԱՆԻ ԴԷՄ ԹԻՒ 29

Թնդանօթարանի արհեստական գունդին մէջ իւր ուսումն առած լինելով քսան տարիէ ի վեր մեքենագործութեամբ կ'զբաղի և կատարեալ փորձառութիւն ստացած է իւր արհեստին մէջ։

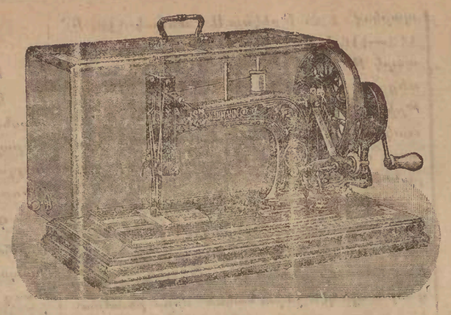

Վերոյգրեալ մթերանոցին մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ առաջնակարգ մեքենաներ։ Մէհմէտ Ուստա յանձն կ'առնու իւր վաճառած մեքենայներն ի կարգին ծրիարաբ նորոգել մինչեւ ութ տարի։ Իւր վաճառածէն զատ եթէ ուրիշ մեքենայներ ալ ներկայացուին նորոգութեան համար Մէհմէտ Ուստա պատրաստ է խիստ աժան գնով կատարել հարկ եղած նորոգութիւնները։

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ լեգէոնի, վարձատրեալ Բ. կարգի Մէճիտիէով, ֆօնտաֆէ։ Իզապէլ-լա-Թաթոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մորիւ ձկան իւղը խայծանով զտելով, Պ. Շեվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն ազդեցնելով անոր բուժիչ յատկութիւններն։

Այս գիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամէն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽՈՒՌ

Պ Շեվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է ֆոսֆոր պը ֆէրով Մորիւ ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հասկանալի այս յատկութեան, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ զնդութիւն չպատճառուեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի թոքախտի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խզլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տիկնայանց համար։

Ընդհ. մթերանոց, Կեդր. դեղատ. Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս Միւնայն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԵՎՐԻԷԻ կազատիչ ԳՈԳԱՅԻ ԳԵՆԻՆ։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՑ ԵՒ Ա. ԻԵՍՍՍ ՍԻՐԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԷՐԷ

ՏՈՒԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆԲՀՈՎԷՆԻ

ԶՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԵՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼԱԹԻՆՕ-ՊՈՄԻԵՐՈՎ

Կեդրոնատեղի • ԷՏՈՒԱՐ ԾԱՆՆԻ, դեղավաճառ, Ընդհանուր գործակատար Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար, Հարաճճի խան, Պոլիս, Մրսրը Զարչիի մօտ։

Նոյն Վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամէն պիտոյքները։

ՍՕՉԻԴՐԻՔՈՆ

Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ այս պատրաստութիւնն, Սէղիրբէոն, ամենաղցու դարման մէկ հերաց, մորուքի և յօներու պակասման համար։ Մազերը կ'սկսին իրեն նախկին տեսակը ունենալ, կակուղութեամբ և ուժով, որք յայտնի նշաններն են առողջութեան։

Այս պատրաստութիւն զօրաւոր դարման մէկ ճաղատութեան դէմ. կ'ամրացնէ թելերն։ Կը կանգնեցնէ հերաց, մորուքին և յօներուն անկումն և թափառ տեղերուն փոխարէն նոր մազ կը բուսցնէ։

ՏԱՄՆԵԼԻՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ապրուստիւնը ճանչցուած է նշանաւոր բժիշկներէ։ Գործածութիւնն յայտ դիւրին։—օրն անգամ մը չիրէ մազերը։

Շիշին վրայ պէտք է պահանջել Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ տարրագրութիւնը։

ՍՕՉԻԴՐԻՔՈՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

244, Բերայի Մեծ Փողոց, 244

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՕՉԻԴՐԻՔՈՆ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՏՇՕՂԼ ՀԱՄԱՐ

ՖԻՆԱՆՍՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՕԼԻՍ

Այն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐՔԵՐ դեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականաց եւ

ԱՑՑԵՑՈՒՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ-ԵՕԳՈՒՇՈՒ, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, տուփաթք, պսպուտակ, գրատախտակ եւ եւն։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՐԵՆԱՑՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԼԷՐ

Վաճառման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։

եւ, որք կը զրկուին թղթատարութեան և սուբհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են պատկերազարդութեան մարմակաց վրայ։

Կ. Պոլսոյ համար երաշխաւորեալ է Օսմ կայսերական Պանքան։

Ասիական ընկերութեան ԴՐԱՄԱՏԵՍՐՑ անունները.

Բարիզ	Գոնդուսա տի Լսգոնդ սը Բառի (Լրտարն Եւտ Գասէնդի Պէնքին և ընկ.
Լոնտոն	(Ընկկասատի, Աւստրալիոյ և Զինասատանի Պանքա (Աւստրալիական միացեալ Պանքա
Համպուրկ	Պէրլինի գերմանական Պանքա
Ամստերտամ	Ամստերտամի Պանքա
Անվերսա	Աղեւտրական վարկի Պանքա
Լիեժ	Ընդհանուր Պանքա Լիեժի
Պրուսել	Ընդհանուր ընկերութիւն յօգուտ ազգային գործոց Շարտարութեան
Մանհայմ	Վարկի Հանրական Պանքա
Պերլին	Ս. Պլայթրէօսբը (Գրէսի Անդրայա
Վիէննա	(Աւեւտրական Պանքա Վիէննայի
Բեկերպուրկ	Ժ. Ի. Կիւնցպուրկ
Գրէնհակ	Երկրագործական Պանքա Ցանխմարքայի
Ճենովա	Բոռ. Հոթէր և ընկ.
Զմիւռնիա	Տը Գռամէր եղբարք
Պուքրէշ	Իռումանիոյ Պանքա
Աթէնք	Հարաւարարեւտեանից վարկի Պանքա Յունաստանի

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պայմանները և գներն յայտ ճահաւէտ։

Գոնթէր-Լոպէնտրէոբ, Հ. Օպէռ, փորձագէտ Աֆրիկայի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարնրգը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար

Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆ ԵՒ ԿՈՒ

ՃՐԼՏ. ԼԻՅԼԱՆՏ

ՀԱՒԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուղղակի նաւատորդութիւն կը բռնի Լիվերբուլի և Արեւելեան գծէ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Գասպիան	3700
Ալպսարեան	2500	Գլասկեան	3700
Անտալուզեան	2500	Գլաֆեան	3700
Ամերիկեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իտալիան	5500
Պոմպէիան	6000	Իսպանիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեհական	2200
Գասթելեան	800	Լիկուրգեան	2500
Սարինեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էմբրէյզ	3700	Բերսիան	3800
Ֆրանսիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրանկոնիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԻՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 36, 36, Քիւչիք Միալէթ խան, Գալաթա

Նաւատերք, Գարանտաց Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ

Կ. Պոլիս, Նաւատրա Լափանդէն. Ճիւղալաղ, Գ. Գ. Քարվեր եղբարք Ալէքսանդրիա, Գ. Լ. Գահման և ընկ. Մալդա, Ա. Քամիքիի. Շիրա, Ա. Մ. Մաւրոկօրդատոյ. Զմիւռնիա, Գ. Ուիդոլ և ընկ.

512

ՓԻԻՆԱՐՏ

ՀՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ուղղակի նաւատորդութիւն կը բռնի Լիվերբուլ և Մէլբուրն գծէ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբուրա	4200	Գիթիան	3000
Ֆերու	4000	Օսարիս	3000
Օսմանիի	4000	Նէրթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Բանտա	3250	Օրինա	800
Մարիսթիս	3250	Սէրլ	700

Մարիսթիս չոգենաւը, նաւապետ Օգպրն, անցոյս գէպի 10/22 ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ԱՒԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Ուիթիալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

514

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Տէպէրկան Աւրոպասանդէս 1878 է

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

Որ միմիայն տրուած է Արծաթաղօծ ոսկերչական գործոց

MARQUE DE FABRIQUE

և ՔՐԻՍԹՈՖԼԻ անունն ամբողջ Մեկ երաշխաւորութիւն Գնորդին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ

ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՑ ԱՐԾԱԹԱԶՕՏԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մրցման, որ անշուշտ տեսակին յառութեան շնորհիւ կրնայ լինիլ, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաւատարիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾՈՒԹԵԼ, ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ԶԱՓ ԱՃԱՆ

Գնողին միտքն հանգարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր բաստատեալ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ։

Գնողին համար իւր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՈՖԼԻ անունն ամբողջ տառերով։

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈՒԻ ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐԵՆ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ, որպէս կ'երաշխաւորենք, թէ մեր անուանի տորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց,

ՔՐԻՍԹՈՖԼԻ և ԸՆԿ

ԲՐԱՆԴԱՐ տառերի կարգի և զանազան պզտիկ, կրելով ՍԻՏՆԼԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կապիկ ՓՈՂԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենաներու համար։

ԳԵՏՆԻՆ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդարձակութեան։

Զանազան տեսակ ԳԵՍԲԵՆԵԱԼ սոս արկղք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԼԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ

ՅԱՆԶԱՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալաթայում

Գալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԱՆԶԷՐԻ ԳՐԱՄԱՊՆԵՂՑ

Որոնք գործ կը դիմադրեն կրնալի և խարդախան

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Եւրոպայի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Ամէնէն հռչակաւոր գործարանի

ՃՈՒՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԳԻՒ

ԱՄԵԼԻՔ, ՄԱՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐՈՒԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողէքով կը գտնուի ամէն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ՀԱՐԱՒԱՆԵԿԱՆ ԾՕՂԱԿԱՓՈՒՆՔ.

ԴԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՂ, ՄԱՐՄՆՈՅՆ ԳՈՅՆԵՐ, ՍԻՐՏ ԾՕՂԱԿԱՓՈՒԹԻՒՆ, ՍԻՐՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամենն մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղուհիներէ և բազմամիտ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելովն ալ որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուքները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մանրախոնի փայլ, հանելով շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցուին։ Ընչեհետ կ'ընէ մորթի ուռուցը, երեսի և ձեռքի ցաւերը, տարապրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ սա ամէն քանով անկարելի կ'ընէ մանաւորիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւս Եորք։ Գրվաճառուի սպիրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղնացի դեղագործներու քով։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Դանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց, Լոմբրատ Դարատանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք ալտոբրամ. և Իզմիտ Լագանտլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼԻ ԵՒ ՄԷԼԲՐԻՈՒՆԻ ԳԾԻ ԲՌՆՈՂ ՆԱՒԵՐՈՎ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբուրա	4200	Գիթիան	3000
Ֆերու	4000	Օսարիս	3000
Օսմանիի	4000	Նէրթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Բանտա	3250	Օրինա	800
Մարիսթիս	3250	Սէրլ	700

Մարիսթիս չոգենաւը, նաւապետ Օգպրն, անցոյս գէպի 10/22 ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ԱՒԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Ուիթիալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

515

ԳԵՂԵՑԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՍՄԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ

Ն. ԲԱՌԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բերայի գիծ։ Հանդերձ Գրաստ։

Սամսուն, Տրապիզոն և Պոլսոյ ամբողջ երթևեկը յատկապէս չոգենաւն է Լաֆլի, որ դեկտեմբեր 19ին Մարսիլիայէն և դեկտեմբեր 27ին Կ. Պոլսէն ելլիր մեկնիր։

Մարսիլիան երթևեկը յատկապէս չոգենաւն է Անդրեայ որ սիրոյ մեկնի դեկտեմբեր 27ին, երեկոյեան ժամ 4ին։

Ուղեւորներու և բեռի գործակատարն

Նաւակալքի, ուղեւորութեան և ապրանքներու համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԷՍԻԼԷ ԲԷՍՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիք Միալէթ

Մահանէ փողոց, Թիւ 14

514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ, ՄԷԼԲՐԻՈՒՆԻ ԵՒ ՕՔԼԱՆԴԻ ԳԾԻ ԲՌՆՈՂ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ալա Ծոբիա	3,000	Գրգ.
Կարատա	2,500	Ուոքլը
Լիգատիա	2,500	Գրիֆիտսանց
Լայտնիա	2,500	Ուոլլա
Մասեսոնիա	2,500	Մարշ
Բուսմէիա	2,800	Ֆոթերինգ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ՝ ԴԱՆԻԷԼ ԲՈՒՌ ԵՒ ԸՆԿ

513 Գործակալ

Ա. բոնանատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

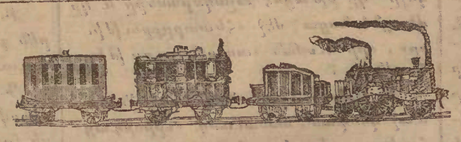

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ յետոյ տեսութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

Առաւօտ	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44
Կ. Պոլիս	6 15	6 44	7 12	7 45	8 9	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 30	2 1	2 54	3 41	4 9	4 42	5 11	5 39	5 55	6 37
Գում-գարու	6 24	6 3	7 22	7 55	8 18	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 39	2 10	3 3	3 50	4 18	4 51	5 20	5 48	6 4	6 46
Եէնի—գարու	6 28	6 57	7 26	...	...	8 53	9 23	...	10 33	11 1	11 35	12 3	1 43	2 14	3 7	3 54	4 22	4 55	5 24	5 52	...	6 50
Տաղուատ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6 34	7 3	7 32	...	...	8 59	9 29	...	10 39	11 7	11 41	12 9	1 49	2 20	3 13	4 ...	4 28	5 1	5 30	5 58	...	6 56
Եէնի—գուլէ	6 38	7 7	7 38	8 5	8 26	9 4	9 32	10 1	10 43	11 10	11 45	12 12	1 52	2 24	3 17	4 4	4 34	5 6	5 33	6 1	6 13	7 1
Մաղրիգիւղ	6 49	7 19	7 50	8 19	...	9 16	...	...	10 55	...	11 58	...	...	2 36	3 28	4 16	...	5 18	...	...	6 25	7 12
Ամ/ Պէրէնտա	...	7 28	7 59	8 31	...	9 25	...	...	11 4	...	12 8	...	...	2 45	...	4 25	...	5 27	...	...	6 35	...
Քիւչիւք Զէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...

ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

Առաւօտ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	1
Քիւչիւք Զէք	...	6 35	...	...	...	8 40	...	9 39	...	...	...	...	1 52	...	...	...	...	4 42	...	5 50	...	6 25
Ամ/ Պէրէնտա	...	6 44	...	7 41	...	8 40	...	9 39	...	...	11 21	...	2 1	...	2 54	...	...	4 52	...	6 ...	...	6 36
Մաղրիգիւղ	6 25	6 54	7 27	7 51	...	8 50	...	9 49	...	...	11 31	...	2 11	...	3 4	3 51	...	4 52	...	6 ...	...	6 49
Եէնի—գուլէ	6 38	7 6	7 39	8 3	8 34	9 4	9 38	10 4	10 14	11 16	11 44	1 24	2 23	2 48	3 16	4 3	4 36	5 5	5 38	6 42	6 31	7 3
Սամսթիա	6 42	7 10	7 43	8 7	8 38	9 8	9 42	...	10 18	11 20	11 48	1 28	2 27	2 52	3 20	4 7	4 40	5 9	...	6 46	6 35	...
Տաղուատ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գարու	6 48	7 16	7 49	8 13	8 44	9 14	9 48	...	10 24	11 26	11 54	1 34	2 33	2 58	3 26	4 13	4 46	5 15	...	6 22	6 41	...
Գում-գարու	6 52	7 20	7 53	8 17	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 38	2 37	3 2	3 39	4 17	4 50	5 19	5 47	6 26	6 45	7 12
Կ. Պոլիս	7 ...	7 28	8 1	8 25	8 56	9 26	10 ...	10 48	10 36	11 38	12 6	1 46	2 45	3 10	3 38	4 25	4 58	5 27	5 55	6 34	6 53	7 20

Գրքոյս ծրարներն անխարդ կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամուրջի հեռի կայարանաց միջոցաւ ելլիր։ Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ։